

YeniYOL

30 iyun 2015-ci il

№002 (02)

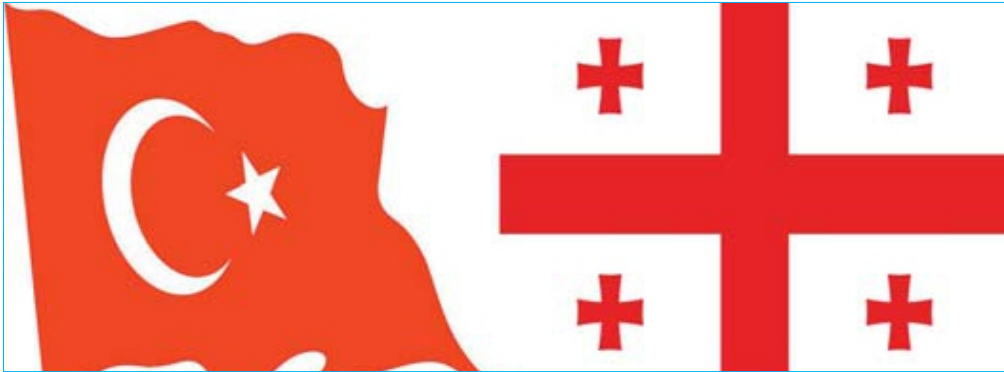
yeni_yol@mail.ru

İCTİMAİ QƏZET

“გზა” საზოგადოებრივი გაზეთი

qəzet 17 iyun 2015-ci ildən nəşr olunur

TÜRKİYƏ GÜRCÜSTANA XİLASEDİCİLƏRİN YENİDƏN HAZIRLANMASINI TƏKLİF ETDİ

Brüsseldə NATO-nun mənzil qərar-gahında Gürcüstan müdafiə naziri Tina Xidaşeli türkiyəli həmkarı İsmət Yılmazla görüşmüşdür.

Görüşdə tərəflər ikitərəfli və çoxtərəfli formatda ölkələr arasında əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə etmişlər.

Türkiyə xarici işlər naziri Xidaşelini Gürcüstan, Azərbaycan və Türkiyə müdafiə nazirlərinin iştirakı ilə Türkiyədə

payıza planlaşdırılan üçtərəfli görüşə dəvət etmişdir.

Türkiyənin müdafiə naziri Gürcüstanın NATO-ya inteqrasiyasını və bu təşkilata daxil olmasını möhkəm şəkildə dəstəklədiyini bildirmişdir. O, həmçinin təbii fəlakət nəticəsində Tbilisidə həlak olan adamlara görə başsağlığı verərək, gürcü xilasedicilərinin yenidən hazırlanmasına köməyini təklif etmişdir.

BAKİ 2015 I AVROPA OYUNLARININ RƏSMİ BAĞLANIŞ MƏRASİMİ BAŞA ÇATDI

Bağlanış mərasimi iyunun 28-də saat 21:00-da Bakı Olimpiya Stadionunda başlayıb. Səhnədə Qız qalası ucalıb, qalanın ən yüksək zirvəsindən İçərişəhərin divarları arxasında Simurq quşu əfsanəsində vəd edilən oyanışı gerçəkləşdirərək simasını dəyişən şəhər - Bakı, “Alov qüllələri” görünüb. Bağlanış mərasim-i iştirakçıları Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevi, “Bakı 2015”: I Avropa Oyunları Təşkilat Komitəsinin sədri, Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanı və Avropa Olimpiya Komitəsinin sədri Patrik Hikini salamlayıblar. Geriyə sayım sıfıra çatdığı an xor dövlət himnini yeni simfonik aranjmanda ifa edib və Azərbaycan bayrağı yüksəlib.

Şounun “Transformasiya” adlanan hissəsi Azərbaycan musiqisi, rəqsi və memarlığının müasirliyin enerji və gücü ilə zənginləşdirilmiş ənənələrini tərənnüm edib. Bu epizod 500-dən çox rəqqasənin ifası və heyranedici səhnə effektləri ilə səciyyələnib. Sonra idmançıların paradı ilə bağlı hissə başlayıb, 50 uşaq “Çal-oyna” xalq mahnısını xorla oxuyub, 17 gün

ərzində arenalarda mübarizə aparmış 50 dövlətin atletləri səhnəyə çıxıb. Daha sonra Mehriban Əliyeva və Patrik Hikki nitq söyləyib. Bağlanış mərasimində gəncliyin enerjisinin nümayişi ilə bağlı 500 nəfərdən artıq ifaçı arasında hop-hop rəqqasları və havada heyratəmiz şou göstərən akrobatlar səhnəyə çıxıb. Növbəti mərhələdə 17 gün davam edən I Avropa Oyunlarının əsas məqamları stadionun ekranlarında nümayiş etdirilib. Səhnədə dörd qülləsindən də alov ucalan Atəşgah məbədinin maketi qurulub, Elnur Mikayılov kasanın işığı altında kamançanı “dilləndirib” və Lamiyə Kərimova ifası ilə onu yanına çağırıb. Qum rəssamı sehrli Simurq quşu əfsanəsindən olan obrazları çəkib və onlar sanki möcüzəli şəkildə səhnədə canlanıb. “Alovun söndürülməsi” hissəsində Avropa Oyunları alovunun söndürüldüyü an 17 günün kulminasiya nöqtəsi olub. Kasanın alovu yavaş-yavaş sönməyə və möhtəşəm atəşfəşanlıq Bakı səmasını bəzəyib.

Sonda möhtəşəm atəşfəşanlıq olub, bununla da, I Avropa Oyunları başa çatıb.

səh. 2 ƏSARƏTDƏN ÇIXMAĞA ÇALIŞAN SOYADLARIMIZ

səh. 3 İNQA MİLORAVA: DOST CƏMİYYƏTLƏRİNDƏ DİL MƏSƏLƏSİ PROBLEM DEYİL

səh. 4 İŞSİZLİK PROBLEMİNDƏN ÇIXIŞ YOLLARI

səh. 5 ZORAKILIQ – AİLƏ QURMAĞIN İLK ADDIMI

səh. 6 İNSANIN DÜŞƏ BİLƏCƏYİ QƏFLƏT TƏHLÜKƏSİ

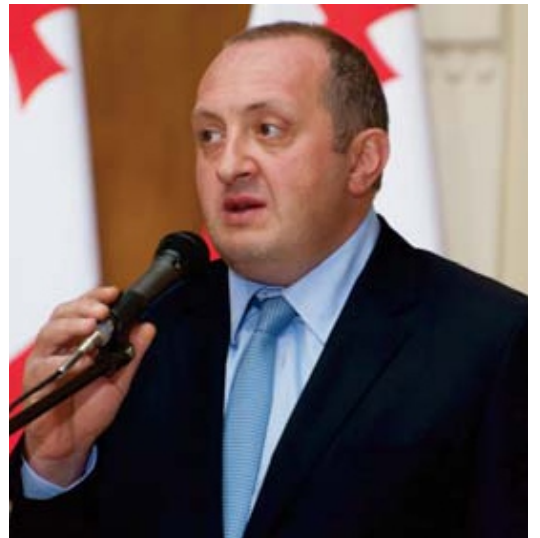
səh. 7 SABAHA GEDƏN YOL BARƏDƏ DÜŞÜNCƏLƏR

MARQVELAŞVİLİ: GÜRCÜSTANDA MÜHÜM DƏYİŞİKLİKLƏR BAŞ VERMİŞDİR

Gürcüstan prezidenti Qeorqi Marqvelaşvili Bratislavada Gürcüstan-Slovakiya biznes forumunda demişdir: “Son zamanlar Gürcüstanda mühüm və əsaslı dəyişikliklər baş vermişdir. Səhiyyə, təhsil və sosial müdafiə sistemləri yaxşılaşmışdır. Biz vergi ortamı ən sadə və elastik olan ölkələrdən və dünyada biznesin həyata keçirilməsi nöqtəyi-nəzərindən aparıcı reyting mövqeyinə sahibik. Gürcüstan korrupsiya problemlərinə qalib gəlməyi bacardı və korrupsiya ilə mübarizə istiqamətində lider ölkələrdəndir”.

Prezidentin sözlərinə görə, Gürcüstan iqtisadiyyatın inkişafı üçün təsirli addımlar atır. Xüsusilə ölkə 2014-cü ilin iyununda Aİ ilə assosiasiya sazişi imzaladı ki, bu da dərin və hər şeyi əhatə edən azad ticarət zonası haqqında razılaşmanı nəzərdə tutur. Bu isə Gürcüstanın iqtisadi, habelə biznes-əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq imkanlarının inkişafına kömək edir.

Marqvelaşvili demişdir: “Həmçinin bizdə MDB ölkələri, Türkiyə ilə azad ticarət haqqında fəaliyyət göstərən razılaşma mövcuddur. Siz Gürcüstanın və onun qonşularının biznes ortamına nəzər yetirsəniz

görəcəksiniz ki, kim Gürcüstana sərmayə qoyursa yalnız kiçik, dörd milyonluq ölkəyə deyil, həmçinin Gürcüstanın ətrafında azad ticarət imkanları olan bazarlara sərmayə qoyur. Məhz bu daha bir təsirli imkandır ki, Gürcüstan iqtisadi investisiya ölkəsi kimi tərəfdaşlarına təklif edir”.

O, həmçinin Gürcüstanın Asiya və Avropanı birləşdirən bir ölkə kimi regionda tranzit və kommunikasiya baxımından əhəmiyyəti barədə də danışmışdır.

QARİBAŞVİLİ: RƏQƏMLƏR VƏ GÖRÜLƏN İŞLƏR BİZİM UĞURUMUZU GÖSTƏRİR

Paytaxtdakı “Ekspo Corciya” sərgi mərkəzində Ümumdünya səhiyyə təşkilatı, ABŞ-in beynəlxalq inkişaf agentliyi və Ümumdünya bankı tərəfindən səhiyyə xidmətindən istifadə məsələləri üzrə araşdırmanın təqdimat mərasimində Gürcüstanın baş naziri İrakli Qaribaşvili bəyan etmişdir: “Rəqəmlər və görülən işlər bizim uğurumuzu göstərir”.

Baş nazirin sözlərinə görə, araşdırmanın nəticələri təsdiq edir ki, Gürcüstanda artıq səhiyyənin əlverişli olması sahəsində əla nəticələr mövcuddur.

Qaribaşvili bəyan etmişdir: “Məhz rəqəmlər və görülən işlər bizim uğurumuzu göstərir. Bir il ərzində bizim vətəndaşlarımızın tibbi xidmətə şəxsi xərcləri demək olar ki, 20% azalmışdır. 2010-cu illə müqayisədə 2014-cü ildə vətəndaşlar xəstəliklərlə bağlı tibb müəssisələrinə tez-tez müraciət etmişlər. İntihar göstəricisi azalmış, vəsait çatışmamazlığından tibbi xidmətdən imtina edən adamların sayı yarıbmı azalmışdır ki, bu da bizim üçün əsas uğurlardan biridir”.

Onun sözlərinə görə, Gürcüstan hökuməti adamlarda dövlətin onları müdafiə etməsi kimi ümidin yaranmasına nail olmuşdur.

TBİLİSİ GƏNCLƏRİN OLİMPİYA FESTİVALINA HAZIRDIR

Gürcüstan paytaxtında olimpiya obyektlərinə baxış keçirdikdən sonra Avropa olimpiya komitəsinin koordinasiya komissiyasının sədri Cozef Liba bəyan etmişdir ki, Tbilisi gənclərin olimpiya festivalını keçirməyə hazırdır.

Gürcüstanın baş naziri İrakli Qaribaşvili iyunun 19-da Liba ilə, eləcə də Avropa gənclik olimpiya festivalının koordinasiya komissiyasının meneceri Katerina Nitsova ilə görüşərək, “Tbilisi-2015” Avropa gənclik olimpiya festivalı ilə bağlı təşkilatı məsələləri müzakirə etmişdir.

Hökumətin mətbuat xidmətinin məlumatında deyilir: “Koordinasiya komissiyasının nümayəndələri hökumət başçısı ilə birlikdə olimpiya

obyektlərindəki işin gedişinə qiymət vermişlər. Qeyd edilmişdir ki, təbii fəlakət nəticəsində yaranmış böhranlı vəziyyətə baxmayaraq, olimpiya obyektlərində işlər maneəsiz həyata keçirilir”.

Avropa gənclik olimpiya festivalı Tbilisi dənizi adlandırılan ərazidə keçiriləcək. “Tbilisi-2015”-in rəsmi açılışı iyulun 26-da olacaq və avqustun 1-dək davam edəcək. Festivalda 50 ölkədən 4 mindən çox idmançının iştirakı gözlənilir. Festivalın gündəliyinə 9 idman növü – cüdo, tennis, üzgüçülük, voleybol, velosiped idmanı, gimnastika, həndbol, basketbol və yüngül atletika daxildir.

Afiq MUXTAROĞLU
amuxtaroglu@mail.ru

ƏSARƏTDƏN ÇIXMAĞA ÇALIŞAN SOYADLARIMIZ

Bizim soyadlarımız elə belə də qalacaqmı? Yəni soyadlarımızın sonuna pərçim edilmiş “ov”, “yev” kimi sonluqlar nə vaxtadək bizim yaxamızdan gənə kimi yapışib qalmalıdır? Hərçənd ki, eşitdiyim bilgilərə görə, bu gün bizə yad, yabançı görünən rus sonluqları hesab etdiyimiz bu zəhrimar hissəciklər əslində bizim öz doğmaca türkcəmizdədir. Tarixin hansısa qaranlıq məqamlarından birində bu şəkildə biz ruslara vermişik və yaxud əksinə ruslar bunu bizdən əxz etmişlər. Bu sonluqları öznükləşdirən ruslar isə bunu bizə qaytarmaqla guya yaxşılıq etdiklərini düşünsələr də, əslində yanırlar. Nədən ki, bu sonluqları bizim dədələrimizin, babalarımızın adlarına artırmaqla ruslar daha böyük məqsəd güddüklərini, daha uzaq hədəflərə vurmaq istədiklərini bilməmiş deyillər, nə qədər saf görünsələr də bu məsələdə hiyləni gizlətmək o qədər də asan deyil. Türk etnoslarını bir-birindən aralı tutmağın yöntəmlərindən biri də fərqli soyadlardan istifadəyə vadar etməkdir gərək ki? Bunu ruslar etdilər, bu rusların xalqları itaətdə saxlamaq yöntəmlərindən biridir.

Bələ burasındadır ki, Azərbaycan türkləri bir neçə yad soyad daşımaq məcburiyyətində qalaraq, bu yolla da parçalanmış durumdadırlar. Sözarası onu da vurğulayaq ki, Azərbaycan türkləri bu azmış kimi etnos kimi də başqa-başqa adlarla tanınırlar. Azərbaycan Respublikasında onlar azərbaycanlıdırlar. Türkiyədə azəridirlər. İranda bir başqa adla təqdim olunurlar, İraqda tamam başqa bir ada sahibdirlər. Gürcüstanda yaşayan bu toplumu Azər türkləri, Borçalı türkləri, Qarapapaqlar və ya Qarapapaq türkləri, tatarlar, azərbaycanlılar adlandırmaqla güdülən məqsəd nədir? Sadəcə, bilərkən və ya məsuliyyətsizlik edərək, bilmədən necə gəldi adlandırmaq üslubumu yayğındır, yoxsa burada da başqa bir Qənbərqulu var? Deyəsən, bizi öz adımızla birçə üzdənirə qonşularımız doğru-düzgün çağırırlar.

Bu azmış kimi birlik, bərabərlik, qardaşlıq dini olan islam dini də bizi bir xalq kimi birləşdirə bilmir ki, bu da sırf özümüzün günahımızdır. Yüz illər ərzində sünni və şiə olaraq iki böyük məzhəbə ayrılmaımız azmış kimi, son illərdə daha irəli gedərək, vəhəbbi də olduq, İŞİD tərəfdarı da və bilmədiyimiz daha hansı məzhəb, təriqət, hətta din xəstəliyinə bulaşdıq. Sözdə tolerant bir xalq olmamızdan ağır dolusu danışsaq da, bizim tolerantlığımız məhz özümüdə çatanda yoxa çıxır. Başqa dinlərin nümayəndələrinə münasibətdə biz doğrudan da tolerantlığımızı nümayiş etdirə bilirik. İstənilən dinin nümayəndəsi bizim aramızda sözün əsl mənasında özünü bizdən yaxşı hiss edir. Özümüdə gəldikdə isə biz bir-birimizə yağı kəsirik. Fikrimizcə, burada heç kim günahkar deyil, özümüdə savayı. Çünki biz bir etnos olaraq, milli kimliyimizi, milli iradəmizi ortaya qoya bilməmişik. Məsələ bu qədər bəsitdir.

Azərbaycanda uzun çək-çevirdən sonra soyad məsələsi pis-yaxşı həllini tapmaq üzrədir. Xeyli müzakirələr aparıldı, bir neçə variant üzərində dayanıldı, kimin hansı varianta quşu qonarsa həmin variantda da milli soyadını yazdıra bilər. Bu məsələnin görünən və alqışlanmalı tərəflərindəndir. Bəs, burada görünməyən, sezilməyən məqam nədən ibarətdir? Yaxşı deyək ki, Azərbaycan bir dövlət kimi bu məsələni qanunlaşdıraraq, məsələni vətəndaşlarının xeyrinə müsbət həll edə bildi. Bəs, Azərbaycandan kənarda, əsasən də, postsovet ölkələrində yaşayanlar, o cümlədən də Gürcüstanda yaşayan bizlər nə edək? Deyəcəklər ki, nə var hər ölkənin bu məsələni həll etməsi üçün qanunvericilik bazası mövcuddur. Hər bir Azərbaycan türkü yaşadığı ölkənin qanunlarına müvafiq olaraq soyadını dəyişdirə bilər, istədiyi adı və ya soyadı özünə yaraşdırmaqda haqq sahibidir. Ancaq bunu deyənlər onu nəzərə almalıdırlar ki, məsələyə bu cür yanaşma bərabərində bir çox problemlər gətirir. Birincisi, bunun az-çox maddi məsrəfi var. İkincisi, vaxt itkisi, növbələrdə durmaq, sənədlər toplamaq kimi azarları da yox deyil. Üçüncüsü, eyni ailənin üzvlərinin müxtəlif soyad daşması sonradan bir çox hüquqi problemlər yaradır ki, heç kim bu üzdən ağrımayan başına dəsmal bağlamaq istəmir.

Son olaraq onu söyləyim ki, biz toplum olaraq, xalq olaraq bir yolluq ağrıyan dişimizin çarəsini tapmalı, milli kimliyimizin bəlgəsi olan soyadlarımızı azadlığa çıxarmaq üçün qolumuzu çırmalamalıyıq. Yoxsa, vay bizim halımıza, soyadını azad edə bilməyən bir kəs, özünü heç azad edə bilməz...

GÜRCÜSTAN GƏNCLƏRİNƏ YARDIM VƏ MAARİFLƏNDİRMƏ TƏŞKİLATI İMKANSIZ AİLƏLƏRƏ YARDIM KAMPANİYASINA BAŞLADI

Gürcüstan Gənclərinə Yardım və Maarifləndirmə Təşkilatı yarandığı 2006-cı ildən üzü bu yana bir çox xeyriyyə işlərinə imza atmışdır. Ənənəsinə sadıq qalan təşkilat bu əməllərini müsəlmanların müqəddəs ramazan ayında da davam etdirməkdədir. Belə ki, təşkilat ramazan ayı boyunca Kvemo-Kartli bölgəsində yaşayan kimsəsiz və sosial cəhətdən az təminatlı ailələrin, uşaq evlərinin bir qisminə müxtəlif yardımlar etməyi planlaşdırıb.

GYMD-nin məsul işçisi Hacı Hacıyevin verdiyi məlumata görə, müqəddəs ramazan ayında aztəminatlı ailələrə az da olsa yardım etmək, onlara maddi yardımla bərabər, mənəvi dayaq durmaq təşkiatın ən ümdə məqsədlərindən biridir. Onun sözlərinə görə, təşkilat bir neçə ildir ki, hər ramazan ayında Dmanisi, Bolnisi, Marneuli və Qardabani rayonlarında, Rustavi şəhərində aztəminatlı ailələrə, eləcə də uşaq evlərinə ərzaq yardımı edir. Təşkilat yerlərdən məlumatları toplayır, imkansız ailələrin siyahısını dəqiqləşdirərək, yardımlarını etməyə çalışır. H. Hacıyev bildirmişdir: “Cəhd edirik ki,

yardımlarımız ünvanına dəqiq çatsın və bu yardımlardan yalnız köməyə ehtiyacı olanlar yararlanınsınlar”

Hacı Hacıyev qeyd etmişdir ki, müsəlmanların müqəddəs bayramlarda imkansız ailələrə yardım etməsi, onlara maddi və mənəvi dayaq durması islam dininin vacib şərtlərindəndir. Və bizim təşkilatımız da bunu əsas tutaraq əlindən gələn köməyi kimsəsiz, köməksiz, yardıma ehtiyacı olanlardan əsirgəmir.

TÜRKİYƏNİN 9-CU PREZİDENTİ SÜLEYMAN DƏMİRƏL VƏFAT ETDİ

Üzüntü ilə bildirək ki, türk xalqının böyük siyasətçisi və dövlət xadimi, Türkiyə Cümhuriyyətinin 9-cu prezidenti Süleyman Dəmirəl 90 yaşında vəfat etmişdir.

Türkiyənin 9-cu prezidenti Süleyman Dəmirəl 1924-cü ildə doğulmuş, 2015-ci il iyunun 17-də nəfəs yollarının infeksiyası və ürək çatışmazlığından müalicə olunduğu xəstəxanada vəfat etmişdir. Süleyman Dəmirəl 1965-1993-cü illərdə müxtəlif müddətə yeddi dəfə baş nazir postunda əyləşmişdir. Süleyman Dəmirəlin Vətən qarşısındakı xidmətləri nəzərə alınaraq Türkiyədə 17-19 iyun günləri milli mətəm elan olunmuşdur.

Xatırladaq ki, Türkiyə Cümhuriyyətinin 9-cu prezidenti Süleyman Dəmirəlin vəfatı ilə əlaqədar 18-19 iyun tarixində Türkiyə Cümhuriyyətinin Tbilisidəki səfirliyində başsağlığı dəftəri açılmışdır. Başda Gürcüstan prezidenti Qorqi Marqvelaşvili və parlamentin sədri David Uşupaşvili olmaqla bir çox rəsmi şəxslər və diplomatik nümayəndələr başsağlığı dəftərini imzalamışlar.

Biz də “Yeni Yol” olaraq Süleyman Dəmirəlin vəfatından kədərləndiyimizi bildirir və mərhumu sevənlərə başsağlığı veririk.

სტამბოლის მერიის წარმომადგენლებმა

თბილისში სტიქიის შედეგების გასაცნობად სტამბოლის მერიის წარმომადგენლები ისმაილ ჰაქი თურუნჩი და მეჰმეთ დემირი ჩამოვიდნენ. დედაქალაქის მერმა დავით წარმანია თურქეთის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩისა და სტამბოლის მერიის წარმომადგენლებს სტიქიით დაზარალებული ადგილები დაათვალიერებინა და არსებული ვითარებისა და საჭიროებების შესახებ ინფორმაცია მიაწოდა. სტამბოლის მერიის წარმომადგენლები, ინფორმაციის მიღების გარდა, ადგილობრივ მთავრობას რისკებისა და კრიზისების მართვის კუთხით საკუთარ გამოცდილებას გაუზიარებენ. „მერიის სპეციალური წარმომადგენლები ჩამოვიდნენ, რათა დაგვეხმარონ იმ საშუალებებით, რაც საჭირო იქნება ამ ადგილების გაწმენდასა და დასუფთავებაში. გარდა ამისა, თურქი ბიზნესმენები, მათი ასოციაციის მეშვეობით, აქტიურად არიან ჩართულები ჩვენი დახმარების საქმეში“, - განაცხადა დავით წარმანიამ

İSTANBUL BƏLƏDİYYƏSİNİN NÜMAYƏNDƏLƏRİ TBİLİSİDƏ TƏBİİ FƏLAKƏT ZONASINA BAŞ ÇƏKMİŞLƏR

Tbilisidə baş verən selin nəticələri ilə tanış olmaq üçün İstanbul bələdiyyəsinin nümayəndələri İsmayıl Hakkı Turuncu və Mehmet Demir Tbilisiyə gəlirlər. Tbilisi meri David Narmaniya Türkiyənin ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfirini və İstanbuldan gələn nümayəndələri sel baş vermiş ərazi ilə tanış edərək, mövcud vəziyyət və ehtiyaclar haqqında məlumat vermişdir.

İstanbul bələdiyyəsinin nümayəndələri məlumat almaqla yanaşı, risklərin və münafişələrin idarə edilməsi ilə bağlı təcrübələrini yerli hakimiyyətə bölüşəcəklər. " Bələdiyyənin xüsusi nümayəndələri, təmizləmə işlərində bizə kömək olmaq üçün gəlirlər. Bundan əlavə Türk iş adamları assosiasiyası da yardım işinə fəal şəkildə qoşulub ", – David Narmaniya qeyd etmişdir.

İNQA MİLORAVA: DOST CƏMIYYƏTLƏRİNDƏ DİL MƏSƏLƏSİ PROBLEM DEYİL

Ali təhsil və univeristet dünyaya açılan ən böyük qapılardan biridir. Sevindirici haldır, Tbilisinin ali təhsil ocaqlarında 2000-dən artıq azərbaycanlı tələbə təhsil alır. Müxtəlif çətinliklərə baxmayaraq, böyük nəticələr əldə edən tələbələrimizin sayı kifayət qədərdir. Lakin, əlbəttə müxtəlif problemlər də yox deyil. Bu dəfə azərbaycanlı tələbələrin ali təhsil ocaqlarında hansı problemlərlə qarşılaşdığı, müəllimlər və digər millətlərin nümayəndələri olan tələbələrin onlara qarşı münasibətləri ilə maraqlandıq.

İlk həmsöhbətimiz İvane Cavaxişvili adına Tbilisi Dövlət Universitetinin üçüncü kurs tələbəsi Marika Burcanadzedir.

A. Ə - Marika, universitetdə tələbələrin etnik rəngarəngliyi sənə üçün nə dərəcədə əhəmiyyətlidir?

M. B - Olduqca əhəmiyyətlidir, çünki

müxtəlif etnik qruplardan olan insanlarla ünsiyyətdə olmaq mənim üçün də həmişə maraqlıdır. Düşünürəm ki, hər biri mənim üçün bir təcrübədir.

A. Ə - Onlarla ünsiyyət zamanı hər hansı çətinliklə rastlaşmısanmı?

M. B - Xeyr, heç zaman. Çünki mənim tanışqlarımın hər biri yetərli qədər ünsiyyətçidir.

A. Ə - Marika, başqa millətdən olan uşaqların sənə dilini və ədəbiyyatını öyrənməsi sənə üçün necə duyğudur?

M. B - Həmişə bundan həzz alıram və özümü mədəniyyətimlə təqdim etməyə çalışıram.

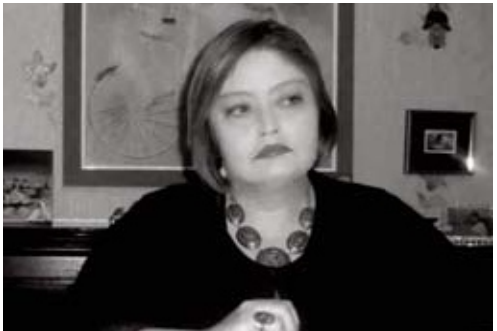
A. Ə - Tələbələr arasında gürcü dili ilə bağlı olduqca çətinlik çəkənlər olub, səndən kömək istəyiblərimi, onlara münasibətin necədir?

M. B - Bəli, dəfələrlə olub. Tələbə yoldaşlarımla yazılarını, mətnlərini dəfələrlə yoxlayıb düzəltmişəm.

A. Ə - Universitet xaricində ünsiyyətdə olduğun, zaman keçirdiyin qeyri-gürcü tələbələr varmı?

Universitet xaricində o qədər sıx olmasa da, yaxın dostlarım var.

İkinci həmsöhbətimiz TDU-nun professoru, filologiya elmləri doktoru xanım İnqa

Miloravadır. Biz onunla tələbələrin tədris prosesinə qoşulması ilə bağlı söhbət etdik.

A. Ə - İnqa xanım, başqa dildə danışan, başqa dildə düşünən tələbələrə dərs materialını başa salmaq, mühazirə oxumaq nə dərəcə çətinidir?

İ. M - Dil maneəsindən başqa heç bir problem yoxdur. Qeyri gürcü tələbələr əsasən gürcü dilində başa düşürlər, danışirlar, lakin söz ehtiyatının azlığından onlar hər şeyi anlamaya bilirlər. Buna görə də izah edərkən daha sadə dildə anlatmaq ehtiyacı duyulur. Nəticədə tələbənin hər şeyi dəqiq anlaması və qavraması üçün bir az daha artıq zaman lazım ola bilər.

A. Ə - Necə düşünürsünüz tələbələriniz dil probleminə baxmayaraq, təhsilə məsuliyyətlə yanaşırlarmı?

İ. M - Əminliklə deyirəm, bəli. Mən tələbələrimin hamısında bu marağı və ən önəmlisi, məni ən çox sevdirən sevgini, məsuliyyəti hiss etmişəm. Uğurlu nəticə əldə etmək üçün bu ən əsas şərtidir.

A. Ə - Ümumiyyətlə, univeristet həyatında başqa tələblərlə ünsiyyətə dil məsələsi nə dərəcədə mane olur?

İ. M - Bunu demək mənim üçün çətin olacaq. Mən mühazirəçilərlə olan münasibətlə bağlı deyə bilərəm ki, dost cəmiyyətlərində dil kimi problemlər o qədər də problem deyil. Çünki bir dildə danışan mühitlərdə də belə problemlərə, ünsiyyətdə çətinliklərə rast gəlinir. Ona görə də tək dili günahlandırmaq olmaz.

A. Ə - Sizcə, ümumiyyətlə tələbələrdə – istər gürcü, istər azərbaycanlı – təhsilə qarşı münasibət necədir? Gənclik təhsilin həqiqi dəyərinin nədən ibarət olduğunu bilirmi? Yoxsa yalnız diplom və iş tapmaq xətrinə oxuyuruq?

İ. M - Təhsilin qiymətini həm bu gün, həm əvvəllər bu və ya digər dərəcədə bir çox insan bilirdi. Bunlar, şüurlu şəkildə təhsildən, öyrənmək prosesindən həzz ala bilən, oxumağın gözəlliyini duya bilən insanlardır. Əksəriyyət bu gün yenə də iş prespektivinə daha çox əhəmiyyət verir. Lakin deməzdim ki, kimsə sırf diplom ala bilmək üçün universitetə ayaq döyür.

Üçüncü həmsöhbətimiz TDU-nun dördüncü kurs tələbəsi Giorgi Jğarkavadir.

A. Ə - Giorgi, azərbaycanlı tələbələrle

münasibətin necədir?

G. J - Tanışqlarımın hamısı ilə münasibətim çox yaxşıdır.

A. Ə - Dərs mövzusunda yardımlaşmalarınız olurmu?

G. J - Bəli, bir çox halları xatırlayıram, məndən kömək istəyənlərə, canla-başla bacardığımı edirəm.

A. Ə - Necə düşünürsən, bir cəmiyyətdə yaşamaq üçün dil problemi həlledici məsələdirmi?

G. J - Xeyr, belə düşünmürəm, dil maneəsi əvvəldən çətinlik törədə bilər, lakin insanların ünsiyyətində əsas maneə bu deyil.

A. Ə - Azərbaycan dilli məktəbdə gürcü dilini tədris etmək istəyirsen. Səncə əsas dili öyrətməkdir, yoxsa dilə sevgini?

G. J - Təbii ki, əvvəlcə dilə sevgini. Lakin dili bilmədən sevmək, sevmədən də bilmək olmaz. İkisi bir-birinə bağlıdır.

A. Ə - Giorgi, integrasiya üçün təhsil və dilin öyrənilməsi yetərlidirmi?

G. J - Bu əsas yollardan biridir, lakin yeganə çıxış yolu deyil. Düşünürəm ki, hər iki tərəfdə vətəndaş düşüncəsi və qavramı inkişaf etməli və hər iki tərəf mümkün qədər stereotiplərdən azad olmalıdır. Bu zaman bir-birinə integrasiya olmaq mümkündür.

P.S. Deməli, bir mühitdə yaşamaq, bir mühitdə öyrənmək, bir yerdə uğur qazanmaq elə də müşkül məsələ deyil. Əvvəl də qeyd etdiyimiz kimi bütün uğurlara və qələbələrə gedən yol isə, istəməkdən və sevməkdən keçir. Bunlara çatma bilmək üçün isə ən gözəl məkan məhz universitetdir.

Söhbətləşdi A. Əliyeva

GÜRCÜSTANDA DEMOKRATIYANIN SƏVİYYƏSİ 4,64 BALLA QIYMƏTLƏNDİRİLMİŞDİR

Avroasiya regionunda demokratiya nöqteyi-nəzərindən irəliləyiş yalnız iki ölkədə – 2014-cü şəhər merlərinin birbaşa seçkilərini keçirmiş Gürcüstanda, eləcə də Ukraynada qeydə alınmışdır. Bu barədə Freedom House hüquq müdafiəsi təşkilatının “Keçid dövrü ölkələri -2015” məruzəsində bəhs olunmuşdur.

Məruzə 2014-cü il məlumatlarını əhatə etməklə Şərqi Avropanın, postsovet məkanının və balkanların 29 ölkəsinə həsr olunub.

7 ballıq şkalaya əsaslanan araşdırmada 1 ball ən yaxşının, 7 bal isə avtoritarizmin göstəricisidir. Gürcüstanda demokratiyanın səviyyəsi 4,64 balla qiymətləndirilmişdir.

Bu göstərici ilə Gürcüstan hibrid rejimli ölkələr arasına düşmüşdür. Bu qrupa həmçinin Makedoniya, Albaniya, Bosniya və Herseqovina, Ukrayna və Moldova daxildir.

Tam demokratik ölkələr sırasına Sloveniya, Estoniya, Latviya, Çexiya, Polşa, Litva və Slovakiya aid edilmişdir.

Sənəddə qeyd olunmuşdur ki, regionda demokratiyanın həyata keçirilməsi avtoritar dövlətlərin və digər opponentlərin yeni hücumları ilə toqquşmuşdur.

Məruzə 2014-cü ilin 1 yanvarından 31 dekabrınadək olan dövrü əhatə edir.

NETQAZETİ İNTERNET PORTALI LAUREAT OLDU

İyunun 24-də Osloda Nobel institutunda “Şərqi Avropanın azad mətbuatı-2015” mükafatının laureatları elan olunub. “Şərqi Avropanın azad mətbuatı-2015”-in mükafat fondu 75 min avro təşkil edir.

Mükafat Gürcüstanın Netqazeti internet portalına, Ukraynanın Slidstvo.info jurnalist təhqiqatı agentliyinə və Rusiyanın “Pskov quberniyası” həftəliyinə verilmişdir. Onların hər biri 15 min avro almışlar.

Həmçinin Ukraynanın “Ostro B” saytının baş redaktoru Serqey Qarmaş, Krım jurnalisti Valentina Samar və “Meduza” portalının baş redaktoru Qalina Timçenko mükafata layiq görülmüşdür. Onların hər birinə 10 min avro mükafat verilmişdir.

Qərda Buserius adına “Şərqi Avropanın azad mətbuatı” mükafatı 2000-ci ildə Zeit alman fondu və Norveçin “Söz azadlığı” fondu tərəfindən təsis edilib.

BEŞ YÜZ MİNƏDƏK GÜRCÜSTAN VƏTƏNDAŞI PULSUZ ELEKTRON ŞƏXSİYYƏT VƏSİQƏSİ ALMIŞDIR

İyunun 24-də Gürcüstan ədliyyə nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirmişlər ki, son iki ayda şəxsiyyət vəsiqəsi olmayan 441345 ölkə vətəndaşı pulsuz elektron şəxsiyyət vəsiqəsi (ID kart) almışdır.

Ədliyyə nazirliyinin başçısı Tea Sulukianinin təşəbbüsü ilə aprelin 20-dən iyunun 20-dək istənilən Gürcüstan vətəndaşı ID kartları pulsuz almışdır.

Sulukiani bəyan etmişdir: “Bu tədbir nəticəsində demək olar ki, 1,8 mln yetkinlik yaşına çatmış vətəndaş haqqında məlumat dəqiqləşdirilmiş, artıq onlar elektron şəxsiyyət vəsiqəsinə sahibdirlər. Həmçinin 270 min elektron şəxsiyyət vəsiqəsi olmayan, lakin biometrik pasporta malik yetkinlik yaşına çatmış vətəndaş barədə məlumatlar dəqiqləşdirilmişdir. Bu isə o deməkdir ki, təxminən 2 milyondan artıq seçicinin məlumatları, eləcə də seçki siyahılarının tərtib olunması zamanı vacib olan foto şəkillər dəqiqləşdirilmişdir”.

Hazırda 1,9 mln Gürcüstan vətəndaşı elektron şəxsiyyət vəsiqəsinə sahibdir ki, bunun da 1,8 mln nəfəri yetkinlik yaşına çatmışlardır.

ID kart saxtalaşdırmadan maksimum müdafiə olunan yüksək texnoloji şəxsiyyət vəsiqəsidir. Bu sənədin köməyi ilə internet vasitəsilə adamı uzaqdan müəyyənləşdirmək mümkündür. Bundan başqa ID kart elektron sənədlərdə rəqəmsal imza atmağı mümkün edir və mövcud qanunvericiliyə əsasən, bu cür sənədlər hüquqi qüvvəyə malikdir.

GÜRCÜSTANDA 3 MİLYON 729 MİN 635 NƏFƏR YAŞAYIR

2014-cü ildə əhalinin siyahıya alınmasına görə, Gürcüstanda 3 milyon 729 min 635 nəfər yaşayır. Əhalinin siyahıya alınması heç bir ölkədə 100 faiz dəqiqliklə həyata keçirilmir. Bu baxımdan yanılma payı 2 faiz ola bilər – bunları Gürcüstan milli statistika komitəsinin icraçı direktoru Meri Dəuşvili parlamentin plenar iclasında 2014 cü ilin hesabatını təqdim edərkən bildirib. Dəuşvili bildirib ki, qeyd olunan 3 milyon 729 min 635 nəfərə həm Gürcüstan vətəndaşları, həm də Gürcüstan ərazisində olan və qarşıdakı 12 ay ərzində Gürcüstanda qalmaq düşünən insanlar daxildir.

“Gürcüstandan Rusiyaya 800 000 mühacirin gətməsi ilə bağlı məlumata gəlincə, bu hələlik statistika mərkəzinin saytına yerləşdirilməyib. Çünki mühacirlərin sayı hələ dəqiq hesablanmayıb. Bizdə yalnız ilkin məlumatlar var. Siyahıya almada iştirak etmək hər bir vətəndaşın qanuni borcudur”, – Meri Dəuşvili qeyd edib.

საქართველოში 3 729 635 ადამიანიცხ ოვრობს

მოსახლეობის აღწერა არც ერთ ქვეყანაში 100%-იანი მოცვით არ ტარდება, ამ მხრივ ცდომილება დაახლოებით 2% შეიძლება იყოს, - ამის თაობაზე "საქსტატის" აღმასრულებელმა დირექტორმა მერი დაუშვილმა პარლამენტის პლენარულ სხდომაზე განაცხადა, სადაც 2014 წლის საქმიანობის ანგარიში წარადგინა.

პარლამენტის წევრების მხრიდან ყველაზე მეტი შეკითხვა მოსახლეობის აღწერასთან და მის წინასწარ მონაცემებთან დაკავშირებით დაისვა. როგორც მერი დაუშვილმა დეპუტატების საპასუხოდ განმარტა, 2014 წლის მოსახლეობის აღწერის მონაცემებით დაფიქსირდა, რომ საქართველოში 3 729 635 ადამიანი ცხოვრობს. მისი თქმით, აქ იგულისხმება როგორც საქართველოს მოქალაქე, ყველა ვინც საქართველოს ტერიტორიაზე იყო და ყოფნას მომავალი 12 თვის განმავლობაში აპირებდა.

რაც შეეხება აღწერის იმ მონაცემებზე, რომლის მიხედვით რუსეთში 800 000 საქართველოდან წასული ემიგრანტია, დაუშვილის განცხადებით, ასეთი მონაცემები "საქსტატის" საიტზე არ დევს, რადგან ემიგრანტთა რაოდენობა ჯერ დათვლილი არ არის. "ჩვენ მხოლოდ წინასწარი მონაცემები გვაქვს დამუშავებული. აღწერაში მონაწილეობა ყველა მოქალაქის ვალია, ამას მათ კანონი. "- განაცხადა მერი დაუშვილმა.

Sahib MUSTAFA
sahib1975.sm@gmail.com

İŞSİZLİK PROBLEMİNDƏN ÇIXIŞ YOLLARI

İşsizlik problemi hər bir dövlətin iqtisadiyyatında rast gəlinməsi arzu olunmayan bir çətinlikdir. Lakin onun birdəfəlik və köklü surətdə yox edilməsinin konkret modeli yoxdur və yaqın ki, heç vaxt da olmayacaqdır. Sadəcə olaraq, dünyanın çeşidli ölkələrində işsizliyin müxtəlif faiz göstəriciləri səviyyəsində mövcud olması onları bir-birindən fərqləndirir. Adətən, güclü, davamlı stabil iqtisadiyyatı olan ölkələrdə bu problem özünü qabarıq şəkildə nəzərə çarpdırmır. İqtisadi fəal (15 yaş və yuxarı) , yəni əmək qabiliyyətli əhali hissəsinin öz iş qüvvəsini həyata keçirə bilməməsi işsizliyin mahiyyətini açıqlayır. Sözü gedən sosial-iqtisadi statusun meydana gəlməsini xarakterizə edən bir neçə amil vardır. Hər hansı bir dövlətdə yüksək inflyasiya, iqtisadi böhran, yeni texnologiyaların tətbiqi zamanı iş yerlərinin ixtsarı, demoqrafik artım və s. kimi amillər işsizlər ordusuna qoşulanların sayının artmasına səbəbiyyət verir.

Bütün dünyada olduğu kimi, Gürcüstanda da işsizlik problemi öz aktuallığını qorumaqdadır. Belə ki, Milli Statistika Xidmətinin məlumatına əsasən 2013 –cü ildə ölkəmizdə işlə təmin oluna bilməyənlərin sayı iqtisadi fəal əhalinin 15%-ni , 2014-cü ildə isə 12,4 % təşkil etmişdir. İşsizlərin sayının azalma tendensiyası sevindirici hal olsa da, iş axtaran vətəndaşlarımızın sayı hələ də çoxdur. Avropa ölkələrində, Rusiya və Azərbaycanda isə anoloji göstərici özünü təkrəqəmli ədədlərlə büruzə verir. Hal-hazırda dünyada işsizliyin ən yüksək səviyyəsi Zimbabve və Liberiyadadır. Belə ki, adı qeyd olunan dövlətlərdə çalışmayanların iqtisadi fəal əhali hissəsinə nisbəti müvafiq olaraq 95% və 85 % təşkil edir. Gürcüstanda işsizlərin sayı paytaxta və iri şəhərlərə nisbətən əyalətlərdə – daha dəqiq desək, kənd və rayon yerlərində daha yüksək səviyyədədir. Buna səbəb işçi tutumu baxımından sənaye və böyük müəssələrin iri şəhərlərdə yerləşməsidir. Həmçinin, əmtəə dövriyyəsinin, ticari əlaqələrin əhalinin daha sıx cəmləşdiyi yaşayış məskənlərində səmərəli olması da ucqarlarda işsizliyi şərtləndirən mühüm faktorlardandır.

Ölkəmizdə işsizlərin etnik tərkibi də nəzərə çarpmaqdadır. Qeyri-gürcülərin gürcülərələ müqaisədə işlə təmin olunma nisbəti aşağı səviyyədədir. Buna səbəb etnik azlıqların fərdi şəkildə dövlət dilini bilməmələri və ya zəif bilmələri, yeni iş yerləri üçün elan olunmuş vakansiyalardan xəbərdar olmamaları, işsizlik probleminin aradan qaldırılması sahəsində maarifləndirmə prosesində yaxından iştirak etməmələri, dövrü və gündəlik mətbuatı izləməmələri də qeyri-gürcülərin işlə təmin olunmalarına mənfi təsir göstərir.

Son zamanlar Gürcüstanın trans və regional iqtisadi əhəmiyyətli ləhiyələrə cəlb edilməsi, söhbətini açdığımız problemin həll olunmasına böyük töhfələri verməkdədir. Bunların içərisində Transanadolu qaz kəməri lahiyəsi olan TANAP-ın reallaşdırılması cərcivəsində ölkəmizə qoyulacaq 2 milyard dollar həcmindəki sırf xarici sərmayə yeni iş yerlərinin açılmasında önəmli rol oynayacaqdır. Bölgələrdə işsizliyin səviyyəsini nəzərəcarpacaq dərəcədə aşağı salmaq üçün dövlətin bu sahədə həyata keçirdiyi tədbirlərin də önəmi böyükdür. Əyalətlərin çoxşaxəli inkişafı, dövlətin bu sahədə qoyacağı rəqabətə davamlı sərmayələrin məntiqi nəticəsi yeni-yeni iş yerlərinin açılmasına gətirib çıxaracaqdır.

İNTERNET YENİ DÜNYA İNŞA EDİR

İnsanları internetmi idarə edir, yoxsa əksinə insanlarını interneti?

Yeni nəsil üçün internetsiz bir həyatı təsəvvür etmək mümkün deyil. Fiziki bir təchizat olaraq kiçilən kompüterlər və mobil ünsiyyət cihazları, hər nə qədər hələ beynimizə inteqrə olmamış olsa da internet, psixoloji mənada yeni nəsilin beynini ələ keçərmiş vəziyyətdədir. Internetsiz bir həyat, yeni nəsil üçün sanki boş və mənasızdır. Yeni nəsil artıq internetdə ictimailəşir və şəxsiyyətini bu kosmos və zaman ölçüsündə qurmağa çalışır. İctimai media və oyunlar avatarlarla dolub daşmış vəziyyətdədir. Avatar virtual dünyada bizim yerimizə keçən xarakterləri və şəxsiyyətləri təmsil edən varlıq kimi düşünülə bilər (Avatar – hind mifologiyasında dünyanı xilas etmək, qanunları və yaxşılığı bərpa etmək üçün ölümü qəbul edərək, yerə enmiş ilahi varlıqdır – red. qeydi) Uşaqlarımızın artıq virtual dünyada bir deyil, bəlkə də onlarla avatırı var . Fərqli rənglərdə, fərqli cinsiyyətdə, fərqli adlarda və fərqli yerlərdə virtual şəxsiyyətlər şəkildə meydana çıxan və danışan bu varlıqlar kimdir?

Virtual dünyanın gün keçdikcə böyüdüüyü hər kəsə məlumdur.

Vəziyyətin analizi nəticəsində “Virtual aləmin avatar uşaqları” olan avatar şəxsiyyətlər bir oyun və sınaq olaraq düşünüldüyündə zərərsiz olaraq qiymətləndirilə bilər. Bununla birlikdə əsl narahatlıq, yeni nəsilin fiziki həqiqətdə bir avatar halına gələ biləcək olmasıdır. İnsan qarşılıqlı təsirə açıq və tez təsir altına düşən bir canlıdır. Bu kövrək xüsusiyyəti onu, avatar olmağa namizəd bir hala gətirir. Internetdə, virtual kosmos və zamanda qurduğu əlaqələrin görüntüsü və bunlardan xaric virtual dünyadan asılılığı, zaman içində onu ruhu kiber kosmosda, bədəni fiziki dünyada olan bir avatar halına çevirəcək deyə düşünməliyik. Şəxsən indidən bəzi uşaqların bir avatar halına gəldiyini müşahidə edirəm.

İnkişaf edən kiber texnologiyanın, üç ölçülü (3D) kompüterlərin, holografik ünsiyyətin, inkişaf edən nanotexnologiya ilə beynimizə inteqrasiya olan, bizimlə qaynayıb-qarısan internetin gələcək nəsillərdə bu avatarlaşma müddətini sürətləndirəcəyini düşünürəm. Bəlkə də yeni bir həqiqət yaradır. Fiziki yaranmanın mənasını itirəcəyi yeni bir zəhin dünyası qururuq. Bu yeni dünyanın vətəndaşları da ehtimalla gerçəklikdən uzaq bir aləmin avatar uşaqları olacaqlar.

Elsevər ELDAROĞLU

30 İYUNDA KOMPÜTERLƏRİN 5 DƏQİQƏ SÖNDÜRÜLMƏSİ TÖVSIYYƏ OLUNUR

Bu gün, yəni 30 iyun tarixində saat 23:59:59-da dünya saatının 1 saniyə irəli çəkilməsinə qərar verilib. Belə bir addımın atılmasında məqsəd Yer kürəsinin öz oxu ətrafında hərəkətinin yavaşlaması nəticəsində astronomik və atom saatları arasında vaxt hesablanması ilə bağlı ortaya çıxan ziddiyyətləri aradan qaldırmaqdır.

Dünya saatında baş verəcək bu dəyişikliyin texnoloji sistemlərdə nasazlığın yaranmasına səbəb olması məsələsi də qaçılmazdır. 2012-ci ildə dünya saatına edilən oxşar dəyişikliklər nəticəsində bir sıra məşhur veb saytlarda

nasazlıqlar və boşluqlar ortaya çıxmışdır. Belə ki, kompüterdə vaxt tənzimləməsinə həyata keçirən NTP protokolu öz vaxt ayarlarını atom saatına əsasən tənzimləyir. Nəticədə vaxtın 1 saniyə irəli çəkilməsini kompüter qurğuları sistemdə səhv kimi başa düşüb öz fəaliyyətlərini dayandıra bilərlər. Bu da külli miqdarda maddi itki ilə nəticələne bilər.

Bununla bağlı, mütəxəssislər əməliyyat sistemlərinin səmərəliliyini və işləkliyini təmin etmək məqsədi ilə 30 iyun tarixində saat 23:58-də 5 dəqiqəlik kompüterləri söndürməyi tövsiyyə edirlər.

DAHA "FACEBOOK"DA ÖZÜMÜZÜ GİZLƏYƏ BİLMƏYƏCƏYİK

“Facebook” sosial şəbəkəsinin süni intellekt üzrə mütəxəssisləri foto kadrlarda sifəti görünməyən insanları tanıya bilən alqoritm işləyib hazırlayıblar.

Alqoritm öz yaxınlarını və tanışlarını sifətlərini görmədən, arxadan da tanıyan insanlar kimi çalışır. Proqram artıq ona məlum olan fotolar əsasında saç düzümünü, geyimi, jestləri və bədən quruluşunu təhlil edərək digər fotolarda həmin insanları tanıyır.

Proqramın hazırlanması zamanı tədqiqatçılar “Flickr” fotohostinqində 40 min fotodan istifadə ediblər. Fotoların bəzilərində simalar aydın görünüb, bəzilərində isə görünməyib. Nəticədə neyroşəbəkə digər fotolardan tanıdığı şəxsləri onların sifətləri görünmədiyi fotolarda da 83% uğurla tanıyıb.

Yeni alqoritm “Facebook”un müxtəlif əlavələrində, eləcə də güc strukturları tərəfindən cinayətkarların axtarışında istifadə oluna bilər.

“Facebook” bu yaxınlarda foto mübadiləsi və sifətlərin tanınması üçün nəzərdə tutulan “Moments” adlı əlavə buraxıb. Lakin bu funksiya yalnız ABŞ ərazisində işləyir. Çünki özəl bilgilərin qorunması üzrə Avropa və Kanada qanunvericiliyinə zidd olduğuna görə, bu dövlətlərin ərazisində fəaliyyət göstərə bilmir.

TELEVİZOR İNSAN ŞÜURUNUN GÜCÜ İLƏ İŞƏ SALINACAQ

BBC şirkəti Britaniyanın "This Place" tədqiqat laboratoriyası ilə belə bir saziş imzalayıb. Sazişə əsasən, şüurun gücü ilə televizorun idarəetmə texnologiyasının hazırlanması nəzərdə tutulub.

Şirkət insan beynindən kanalları dəyişmək və sevimli şouları axtarmaq üçün adi distansiyalı pult əvəzinə istifadə etmək niyyətindədir. Bununla əlaqədar keçirilən sınaqlar zamanı 10 BBC əməkdaşına başa geyilən kiçik qarnitur və "iPlayer" proqramının sınaq versiyası təqdim olunub. Test iştirakçıların hamısı şüurun gücü ilə pleyeri işə salıb və istədiyi teleqramı dəyişib.

Qarnitur insanın beyin dalğalarını baş beyinin elektrik

SÜNİ ƏSƏB HÜCEYRƏSİ YARADILIB

İsveçin Karolin İnstitutunun araşdırmaçıları orqanik bioelektronikanın imkanlarından yararlanaraq funksional süni əsəb hüceyrəsi yaradıblar. Müasir texnologiya əsasında hazırlanmış bu vasitənin yaxın gələcəkdə klinik tətbiqi gözlənilir.

Tədqiqat müəlliflərinin sözlərinə görə, süni hüceyrə insanın əsəb hüceyrələrini təqlid etmək və onlarla ünsiyyət saxlamaq iqtidarına malikdir.

Hazırda dünya tibbində insanın əsəb hüceyrələri arasında

aktivliyi əsasında hesablayır və bu zaman televizor ekranında insanın konsentrasiyasını göstərən şkala görünməyə başlayır. İstifadəçi diqqətini lazımi əməliyyata maksimum yönəldən zaman proqram onu tanıyır və lazımi kanalı və ya şouu qoşur. Əvvəlcə insanın "iPlayer" proqramı haqqında düşünməsi tələb olunur, bundan sonra əlavə ardıcıl 5 populyar şouu göstərməklə hər birinin üzərində 10 saniyə dayanır. Şoulardan biri istifadəçinin xoşuna gəldikdə, sistem bunu anlayır və kanalların dəyişməsinə dayandırır.

Bu texnologiya daha çox fiziki baxımdan adi pultdan istifadə edə bilməyən insanlar üçün nəzərdə tutulub.

əlaqəyə təsir etmək üçün elektrik stimulyasiyasından istifadə olunur. Yeni yaradılan funksional süni əsəb hüceyrəsi bu sahədə inqilabi dəyişiklik hesab olunur.

Alimlər bildiriblər ki, süni hüceyrə ötürücü polimerlərdən ibarətdir. Yayılan məlumatda qeyd olunur ki: "Ümid edirik ki, araşdırmamız əsəb hüceyrələrinin elektrik stimulyasiyası metodundan asılı olan nevroloji xəstəliklərin müalicəsini yaxşılaşdıracaq".

BİZİM TƏNQİD AZARINA TUTULMAMIZIN TARİXÇƏSİ

Deyilənlərə görə, biz Gürcüstan azərbaycanlıları tənqid olunmağı və tənqid etməyi bacarmırıq. Bizi hər zaman buna görə də qınadılar. Uzaqdan-yaxından gələn qonaqlar belə qələmini bizim üstümüzdə sınaqdan keçirdilər. Heç yerdə deyə bilmədiklərini bizə dedilər. Nə çarə tapaq deyə düşünərkən, bir qrup gənc yığışib qərara gəldik ki, nəyisə dəyişməyə başlamalıyıq. Atalarımız da deyib axı, dünyanı dəyişmək istəyirsənsə əvvəlcə özündən başlamalısan. Biz də elə etdik. Dedik, gəlin dəyişək. Biz axı yeni nəsilik, “köhnə nəsilədən” fərqlənməliyik.

Çox şükür, neçə-neçə kitab oxumuşuq və hər oxuduğumuz kitabı müzakirə də edə bilirik. Günlərin bir günü Cəlil Məmmədquluzadəni oxuduq. Biz artıq yönümüzü elə həmin gün tapdıq.

Niyə də olmasın? Bəli, Cəlil Məmmədquluzadə tənqid edirdi. Bizə nə olub ki? Heç kəs anasından tənqid etmək istedadı ilə doğulmur, biz də tənqid edərək, olarıq əsl tənqidçi. Bu fikirlərdən yola çıxaraq, biz də başladığımız tənqid etməyə, yazı yazmağa.

Kimimiz atamızı tənqid etdik ki, savadsızdır, kimimiz anamızı tənqid etdik ki, göy satandır. Kimimiz bacımızı tənqid etdik ki, “başı batsın tez evləndi”, kimimiz qardaşımızı topa tut-

duq ki, “başı işləmir, belə geyinmə, elə geyin deyir, 19-cu əsrdən qalma, köhnə fikirlərinin biridir”.

Tənqid tənqididi də, nə fərqi var ki, kimə deyib, kimə ünvanlayırsan. Bu azara tutulubsansa, artıq sağalmağın barədə düşünmək gərəkdir, amma bu da mümkünsüz görünür. Sənin bu mərzə yoluxman sümüyünə qədər işləyib, səni bir tənqidbaza çevirəcək və sən əməlli-başlı bir ünvana sahib olacaqsan.

Aramızda azadlıq istəyənlərimiz də oldu, ürəyimizə ailə bağlarından qurtulmaq düşdü. Çox düşündük, götür-qoy elədik ki, bu ailə sadəcə bizi zəncirləyən, bağlayan bir qüvvədir. Adət-ənənələrimiz boş şeylərdir. Dilimiz dinə qədər uzandı. Ara yerində atalarımızı və onların dedikləri sözləri də tənqid etdik, bəyənmədik. Biz fərqli olmalıyıq, fərqli olmağa qərar vermişik, axı. Fərqli necə? Hansı modeli qoymuşuq ortaya? Tənqid etdiklərimizdən fərqlənib, yaxşıya doğru irəliləmək üçün nə etdik? Gəlin bir az buna baş yoraq... Yoxsa, hər gördüyünə bir daş atmaq, isti yerlərdə oturub danışmaq asan və hər zaman bacarılaacaq işdir. Ona hər zaman vaxt tapa bilərik...

Biz niyə yaxşını görüb, tərifi etmək istəmirik, elə tənqidin ətəyindən yapışıb, ucuzluğa gedirik? Bəlkə bir bilən var? Bilirsə bizə də desin, biz də başımızın çarəsini tapaq.

Nübar BAYRAM

MƏN NİYƏ HÜQUQŞÜNAS OLMAQ İSTƏYİRƏM

Bir dövlətin idarə olunması üçün həmin dövləti idarə edə biləcək kadrlar lazımdır. Hər bir dövlət öz müəllimi, həkimi, yazıçısı, şairi, mühəndisi ilə bütündür. Bəs niyə hər bir insan özünə ayrı-ayrı sənət seçir? Niyə hamı eyni sənəti seçmir? Məncə, gənclərin sənət seçimi onların həyat şəraitindən, düşükləri mühitdən asılıdır.

Gün ərzində ətrafımızda çox sayda ədalətsizliklə sonlanan hadisəyə rast gəlirik. Kimiləri sadəcə daha zəif və ya daha kasıb olduqları üçün digərlərinə boyun əyirlər. Bəlkə də mənim seçmək istədiyim sənət də elə bununla əlaqəlidir. Zəifləri güclülərdən qorumaq üçün mən hüquqşunas olmaq istəyirəm. Öz hüquqlarını qorumaq üçün mütləq deyil ki, hüquqşunas olasan, amma başqalarının hüquqlarını qorumaq üçün hökmən hüquqşunas olmaq lazımdır.

İndi çekəcəyim misalda axırıncı cümləmin mahiyyətini başa düşəcəksiniz. Çox adi haldır və tez-tez rastlaşırıq: iki adam yolda

mübahisə edir. Fərz edin ki, biri haqlı, digəri haqsızdır. Sən də istəyirsən ki, haqlını müdafiə edəsən. Söhbətə müdaxilə etdiyin an, haqsız qalxıb səndən kim olduğunu, bu mübahisəyə niyə müdaxilə etdiyini soruşur. Və sən səssiz qalırsan. Məncə, haqsızlığı görüb susmaq da, ən azı haqsız qədər günahkar olmaq deməkdir. Düşünürəm ki, məni bu sənətə yönəltməkdə Cəmşid Əmirovun “Brilliant məsələsi”nin, Həsən Səyidbəylinin “Cəbhədən cəbhəyə” əsərinin və Viktor Hüqonun “Səfillər”inin də böyük rolu olmuşdur. Axı balaca Kozettanın günahı nə imiş ki, Tenardiyələr ona bu qədər əziyyət verirdilər? Niyə bunu görənlər səssiz qalırdı?

Mən düşünürəm ki, ədalətsiz bir cəmiyyətdə demokratiyadan danışmaq olmaz. Demokratik cəmiyyət yalnız heç bir ədalətsizliyə göz yummayan cəmiyyətdir. Və mən əminəm ki, bir gün biz də tam demokratik bir dünyada yaşaya biləcəyik.

Anaxanım VÜQAR

PARLAMENT SEÇKİLƏRİNDƏ DƏYİŞİKLİK GÖZLƏNİLİR

Parlamentdə və yerli idarəetmə orqanlarında qadın nümayəndələrin sayını artırmaq məqsədilə qanunvericilikdə dəyişiklik hazırlanmışdır.

Seçki məəcəlləsində dəyişiklik və “Vətəndaşların siyasi birlikləri haqqında” qanun layihəsi deputat Nana Keinişvili tərəfindən irəli sürülmüşdür.

Dəyişikliyə əsasən parlament seçkiləri zamanı təqdim olunan partiya siyahılarında cinslər arasındakı balans qorumaq məqsədilə ilk əlli namizədin hər üçüncüsü fərqli cinsin nümayəndəsi olmalıdır.

Yerli idarəetmə orqanlarına gəldikdə isə partiya siyahısının ilk iyrimilijində hər üçüncü namizəd fərqli cinsin nümayəndəsindən verilməlidir. Tbilisi sakrebulosuna seçkilərdə isə ilk üç onluqda hər üçüncü namizəd fərqli cinsdən olmalıdır.

YANVAR-MAY AYLARINDA GÜRCÜSTANIN XARİCİ TİCARƏT DÖVRİYYƏSİ 3,9 MİLYARD DOLLAR OLMUŞDUR

Gürcüstan milli statistika xidməti “Sakstat”ın ilkin məlumatlarına görə, Gürcüstanın 2015-ci ilin yanvar-may aylarında xarici ticarət dövriyyəsi qeyri-mütəşəkkil ticarət nəzərə alınmadan 3 milyard 917 mln dollar olmuşdur ki, bu da 2014-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 13% azdır.

Hesabat dövründə ixrac 884 mln dollar təşkil etmiş, yəni ötən

ilin müvafiq göstəriciləri ilə müqayisədə 25% az olmuşdur. İdxal isə 3, 033 milyard dollar olmaqla ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 9% geriləmişdir. Milli statiska xidmətindən alınan məlumatlara görə, Gürcüstanın mənfəəti ticarət balans 2 milyard 150 mln dollar təşkil etmişdir ki, bu da bütövlükdə xarici ticarət dövriyyəsinin 55%-i deməkdir.

“RUSTAVİ DOĞUM EVİ”NİN DİREKTORU SAXLANILIB

Yeni doğulmuş uşaqlarla ticarət faktı üzrə “Rustavi doğum evi”nin baş direktoru Aleksandr Borovkov, onun müavini və “Yeni doğum mərkəzi”nin təsisçilərindən biri həbs olunmuşdur.

Maliyyə nazirliyinin istintaq xidmətinin məlumatına əsasən, üç təqsirləndirilən şəxsdən əlavə cinayətdə iştirak etmiş 6 nəfər də cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmuşdur.

İş üzrə istintaq müəyyən etmişdir ki, xidməti vəzifəsindən istifadə etməklə və maddi mənfəət əldə etmək məqsədilə təqsirləndirilən şəxslər yeni doğulmuş uşaqlarla ticarət etməyi planlaşdırmışlar. Həmin şəxslər planlarını həyata keçirmək üçün həkim məsləhətinə gələn hamilə qadınlara pul müqabilində yeni doğulmuş körpələrindən imtina etməyi təklif etmiş və onlar sonra özləri satışı həyata keçirmişlər.

Istintaq xidməti həmin şəxslərin iştirakı ilə yeni doğulmuş uşaqlarla ticarətin iki faktını müəyyənləşdirmişdir. Təqsirləndirilən şəxslər bir dəfə 3000 ləri, ikinci dəfə isə 5000 dollar almışlar.

Istintaq idarəsinin yaydığı bəyanatda bildirilir: “Fakt üzrə Gürcüstan cinayət məəcəlləsinin 1432-ci maddəsinin “B” və “Q”

yarımbəndlərinin 2-ci hissəsi, “Q” yarımbəndinin 3-cü hissəsi ilə istintaq davam edir ki, bu da 12 ildən 17 ilədək azadlıqdan məhrum etmə cəzası nəzərdə tutur”.

Həbs olunarkən, Aleksandr Borovkovun halı pisləşdiyindən xəstəxanaya yerləşdirilmişdir.

Afayət AFİQ

ZORAKILIQ – AİLƏ QURMAĞIN İLK ADDIMI

Əslində başlıq olduğu üçün dayandım, yoxsa mən zorakılıq sözünün ardına çox söz düzə bilərdim. Özbaşınalıq, vicdansızlıq, qansızlıq, Allahsızlıq, şəərəfsizlik kimi...

Ailə qutsaldır, gəl gör ki, bu qutsallığı başqa köklərə salanlar son zamanlarda baş alıb gedirlər. Anladınız, nədən danışmaq istədiyimi göydə tutdunuz. Qız qaçırma. Bu iki söz, birləşib yaratdığı mənə ilə zaman içərisində o qədər yayılıb, o qədər normal halmış kimi qəbul edilib ki, buna nəğmələr də qoşuruq. O qədər beynimiz korlanıb ki, kiminsə kimisə bədbəxt etməsinə, birinin tərəfindən digərinin arzularının yarı yolda söndürülməsinə biz “heç nə olmaz”, “neynəyək belə oldu”dan başqa reaksiya verə bilmirik.

Beyni qızan, üzr istəyirəm, fiziki olaraq beyin daşıyıb əslində beynə sahib olmayan birisi, məktəbin qabağından, toydan seçib bəyəndiyi qızı dürməkləyib məşinə vurmaqla ailə quracağını düşünür. Hətta bu kişilik rəmzi kimi qəbul edilir. O qızın gələcəyini, qaçırılan qızın düşüncələrini, arzularını, suya yox, bir başa palçığa tökülən xəyallarını, nə ona “aşıq” olan qardaş düşünəcək, nə qardaşın ailəsi. Hələ oğlunu polis dindirilməsinə aparsalar, anası qıza qarğış-hüy tökəcək, qıza qara yaxmaqdan da çəkinməyəcək. Burada heç nə yoxdur. Nə problemdir, tək oğlunun adına ziyan gəlməsin. Qız valideynlərinin üzərinə düşən övladlarının, Allahın onlara əmanətinin arxasında sonuna qədər dayanmağı bacarmaqdır. Bu barədə, çox yazılıb. Bizdə şikayət ərizəsinin ömrü bir neçə saatdan artıq olmur. Bu cümlə ilə neçə-neçə insanların müsahibəsində, söhbətində rastlaşmışıq. Ayıbdır. Eldən ayıbdır. Çox üzr istəyirəm, lakin, bir sualıma cavab verin Allahdan ayıb deyilmi? Onun yaratdığını, səninlə eyni hüquqa (insan qatında olmasa da, haqq qatında eyni hüquqa sahib olanı) sahib olanı, necə istəmədiyi bir şeyə məcbur edə bilərsən? Sən kiminsə oğlu, kiminsə qonşusu, kiminsə kirvəsinin oğlusan, kiminsə sinif yoldaşısan, amma bunların heç biri sənə bir insana istədiyini etmək üçün haqq vermir. Nə olacaq, əvvəl axır razılaşacaq düşüncəsi, başda sənin, sonra da böyüklərinin beynindən silinməlidir. Uzaqdan danışmıram, 2015-ci ildə, 21-ci əsrdə məktəbimdən qaçırılan, çarəsizcə hayqıran qızlardan danışmıram. Sənin kimilərinin beynində, qız uşağı nədir, oxumaq nədir düşüncəsi dolaşarkən, o, bir dəfə verilən həyatda özünə yer tutmaq istəyir, insan olmaq istəyir, sən bunu anlamırsan. Çünki sənin kor düşüncən, murdar tamahın, iyrənc nəfsin sənə başqa şeyləri diqtə edir. Sənə görə sənin bir gecəlik şəərəfsizliyinin cəzasını, bir qızın ömür boyu çəkməsi heç problem deyil. Yaşayar, nə olar ki? Fikri formalaşmamış, dünyadan həyatdan nə istədiyini bilməyən, ümidləri yenidən tumurcuqlayan fidanları siz evə həbs edib, aləninizin buruntağına keçirib istədiyiniz yönə süründürmək niyyətindəsiniz. Onlara vəd edəcəyiniz yaxşı həyat isə uzaqbaşı maddiyyatdan ibarət ola bilər. Uzaqbaşı el içində çıxanda gözəl geyindirib robot kimi yanınızda gəzdirməyi, sən, sənin ailən, o qızın ailəsi firavan həyat adlandırırırsınız. Belə ailə olmaz, belə müqəddəslik olmaz.

Əziz valideylər, satmayın övladlarınızı. Nə kasıblıqdan, nə el qınağından, nə də qızınızın ailə qura bilməməsindən qorxun. Qızlarınızı oxudun. Bunu mən demirəm, filosoflar, peyğəmbərlər, alimlər deyir. Övladlarınız arasında ayrı seçkilik etmək ixtiyarı verilməyib sizə, ixtiyar tapan kimi qızlarınızı üstün tutun. Onların mal kimi başqaları tərəfindən bəyənilib seçilməsinə, siz vermək istəmədikdə iki çaqqalın gəlib göz nurunuzu oğurlamasına icazə verməyin.

Bir şeyi də unutmayın, o qızların taleləri ilə bağlı (çox zaman ört-basdır edilsə də, artıq belə olmayacaq), bu dünyada qanun və vicdan, o dünyada Tanrı qarşısında cavabdehsiniz. Əminəm ki, o zaman, eldən ayıbdır demək kimi bir imkanınız olmayacaq.

İNSANIN DÜŞƏ BİLƏCƏYİ QƏFLƏT TƏHLÜKƏSİ

Kiçik bir uşağın xoşbəxt və nəşəli hərəkətləri insanlarda qibtə doğurur. Çünki, böyükklər üçün olduqca əhəmiyyətli olan, üzərində uzun-uzun düşüdükləri, ciddi qərarlar aldıqarı hadisələrin onun üçün heç bir mənası yoxdur. Nə iqtisadi böhranlar, nə təbii fəlakətlər, nə dünyada baş verən müharibələr, nə də tətbiq olunan zülmrlər onun üçün bir şey ifadə etmir. Ətrafında olub bitənlərdən xəbərsiz bir şəkildə acmaq, susamaq və oyncağını itirmək kimi səbəblərin xaricində heç bir şeydən narahat olmadan öz dünyasını yaşayır. Kefinin pozulmasına səbəb olan bu hallar olmadığı müddətdə də şüursuz bir şəkildə yatmağa, oynamağa və gülməyə davam edir. Bir çox insan hər nə qədər ilk baxışda fərq edilməsə də, şüur baxımından bu kiçik uşaqdan çox da fərqli deyil.

Bu şüursuzluq Allahın və axirətin varlığı, özünün yaradılış məqsədi, ölümün mütləq gerçəkləşəcəyi bir həqiqət olduğu, öldükdən sonra hər etdiyin hesabının verəcəyi kimi ən əhəmiyyətli gerçəklərin qavranmasında yaşanır. İnsanların bir çoxu, Allahın açıq ayələrindən, əmr və qadağalarından xəbərsiz bir şəkildə, yalnız öz istək və arzularını doğrultmaq üçün yaşayır. Bu insanların, dünya nemətlərinə sahib olmaq, xoşbəxt yaşamaq, əylənmək, eqoist arzularını təmin etmək xaricində başqa bir istəkləri yoxdur. Yalnız dünyanın cazibədar bəzəyinə maraq göstərir və istədikləri şeylərə sahib olmaq üçün bacardıqları qədər səy göstərirlər. Ən böyük sıxıntı isə, bu söylərinin boşa çıxması, ya da əllərindəkini itirmələri nəticəsində yaşayırlar. Halbuki, qısa bir müddət yaşadıkları dünya həyatı hər şeyi ilə bir gün sona çatacaq. Onlar isə, özləri və Allahın xoşladığından uzaq bir həyat sürən digər insanlar üçün hazırlanmış olan şiddətli və əbədi əzabdan xəbərsizdirlər. Böyük bir qorxu və sıxıntı duyacaqları axirət gününə doğru irəliləyərkən, dünyanın keçici bəzəyinə ehtirasla bağlanıb yalnız dünyəvi ehtiraslarını itirmənin əndişəsini, ya da kədarini duyacaqlar. İnsanların Allahın açıq dəlillərinə, əmr və xəbərdarlığına rəğmən göstərdikləri bu şüursuz və maraqsız tutamalarına "qəflət" adı verilir. Allah hər insan üçün bədənə də daxil olmaqla, baxdığı hər yerdə Öz varlığını xatırladacaq müxtəlif gözəlliklər və nemətlər yaratmışdır. Həyatımızın hər anı, gözümüzü çevirdiyimiz hər yer, saymağa güc yetirə bilməyəcəmiz yaradılış möcüzələri ilə əhatə edilmişdir. Bu gerçək Quranda belə bildirilməkdədir: “Şübhəsiz, göylərin və yerin yaradılmasında, gecə ilə gündüzün ard-arda gəlişində, insanlara faydalı şeylər ilə dolu olan gəmilərin dənizdə üzməsində, Allahın yağdırdığı və özüylə yer üzünü ölmündən sonra diriltməsində, hər canlının artıb-yayılmasında, küləkləri əsdirməsində, göylə yer arasında boyun əydirilmiş buludları çək-çevir etməsində düşüncə bir toplum üçün həqiqətən də əlamətlər vardır.” (Bəqərə Surəsi, 164)

Səhər oyandığınız andan axşam təkrar yatana qədər etdiklərinizi, qarşılaşdığınız hadisələri və görünüşləri düşünün. Oyandığınızda və aynaya baxdığınızda, uzun

bir yuxudan sonra təkrar canlanan və sizin heç bir müdaxiləniz olmadan, öz-özünə bütün funksiyalarını qüsursuz davam etdirən bədəninizi görürsünüz. Tək bir hüceyrənin çoxalmasından meydana gələn, bu anda da 100 trilyon hüceyrəyə yaxın, simmetrik və estetik bir görünüşə sahib, siz heç fərqi olmadan içində ard-arda yüzrlə qüsursuz və qarışıq işləmin meydana gəldiyi bədəniniz bir gün əvvəlki halıyla qarşınızdadır. Ancaq çox insan bu gerçəklərin fərqi olmadan hərəkət edir. Səhər oyandığında aynaya

baxarkən, ümumiyyətlə, üzünün ümumi görünüşü və ya saçlarının forması xaricində başqa bir şeyi ağılına gətirməz. Zehində iş, məktəb, ya da gün ərzində nə edəcəyi xaricində bir düşüncəsi yoxdur. Halbuki əksəriyyətin diqqətindən qaçan gerçək budur: yəni başlayan bir gün bütün insanlara Allaha yönəlmələri ya da ONA olan yaqinliklərini artırmaları üçün yeni bir fürsətdir. Bəlkə də bu fürsət insana verilmiş olan son bir fürsətdir. Kim bilir bəlkə də o gün dünyada keçirəcəyi son gündür. Nə yazıq ki, insanların əksəriyyəti özlərinə verilən bu fürsətin fərqi deyillər.

Bu səbəblə də zehinlərini, Allahı deyil özlərini ya da ətraflarındakı insanları razı salmağı düşünərək və bunun planlarını cızaraq məşğul edirlər. Bu vəziyyəti bir örnəklə açıqlayaq. Bir bilik yarışması düşünün. Yarışmanı qazanana çox böyük məbləğdə pul verilir. Yarışma sırasında görəsən yarışmacı necə hərəkət edir? Sualları dinləyib cavablarını düşünmək yerinə ətrafına baxıb əylənər, sualı soruşan aparıcının paltarını, səs tonunu, saçını nəzərdən keçirər, ya da sualın cavabını düşünmək yerinə sabah nə edəcəyini, nə geyinəcəyini düşünər. Yoxsa tam tərsi bu adam böyük bir diqqətlə sualı dinləyər, qısa olan zamanını yaxşı dəyərləndirməyə çalışır. Əlbəttə ki, müvəffəq ola bilmək üçün şübhəsiz heç bir şeylə maraqlanmaz. Əksinə əlindəki fürsəti ən gözəl şəkildə dəyərləndirməyə çalışır. Əgər yarışmacı az əvvəl saydığımız hərəkətlərdə, mənasız davranışlarda olsa, yarışmacının böyük bir çaşqınlıq, ağılsızlıq, qıscası qəflət içində olduğunu düşünərik. Ancaq çox insanın içində olduğu qəflət halı verdiyimiz bu nümunədən daha fərqli ölçüdədir. Bu qəflət halı, insanların, Allahın insanları ona qulluq etmələri üçün yaratdığının şüurunda olmadan, Allahın əmr və qadağalarından tamamilə uzaq bir həyat yaşamalarıdır. Qəflət, bütün insanları diqqətli olmadıkları və Allaha könüldən boyun əymədikləri müddətcə təhdid edən çox böyük bir təhlükədir. Çünki qəflətdə olan, ya da qəflətə sürüklənən bir insan Quranda ifadə edilən bütün əmr və qadağalara səmimi bir şəkildə uymadığını, ayrıca hər an qəflətə qapılı biləcəyini, ya da düşünmədiyi müddətcə içində olduğu vəziyyətin fərqi olmaz.

Ancaq heç bir insan, özünün də qəflətdə ola biləcəyi gerçəyini gözardı etməməli, yəni özünü bu təhlükədən uzaqda görməməlidir. Çünki Rəbbimiz Quranda: “Xeyr, gerçəkdən insan azar. Özünün dövlətli olduğunu gördüyü üçün.” (Ələq Surəsi, 6-7) şəkildə buyurmuşdur. İnsan, ancaq var-dövlətdən qaçdığı zaman Quran ayələrini rəhbər tutaraq öz vəziyyətini təhlil edə bilər. Əksikliklərini və səhvlərini ortadan qaldıraraq, laqeydlik etdiyi qüsurlarını düzəldə bilər. Çünki insanın davamlı qəflət içində qalmasının və qəflətin dərinliyinin gün keçdikcə artmasının ən böyük səbəbi adamın özünü əskiksiz və qüsursuz görməsi, halından məmnun olmasıdır. Bunun üçün edilməsi lazım olan şey isə qəflət təhlükəsinə və şeytanın bu tələsinə qarşı həmişə diqqətli olmaqdır.

Hacı BƏKİROĞLU

TOY NAQİSLİKLƏR SƏHNƏSİ-2

Niyə 2? Ona görə ki, iki il əvvəl bu başlıqda bir yazı yazmışdım. Vay bu günə ki, eyni şeyi yenə yazıram, daha doğrusu yazmıram, gerçəklik özü bir çox şeyləri diqtə edir, belə olan halda da yazıram demək yekəxanılıq olar. Toy, el dilində desək, elimizin-obamızın ən gözəl adətlərindən biridir. Çox gözəl, razıyam. Razılaşmayan yoxdur, zənnimcə. Ancaq problemli bir məsələ var. Toyu, “bu gözəl adəti” etnik naqisliklər səhnəsinə çevirən məsələ. Getdikcə qiyməti qalxan adətlərimiz, reallığa qan udduran ənənələrimiz. Çox üzr istəyirəm, deməsəm dilim düşər, gündə yenisini yaratdığımız ənənələr...

Kasıb çıxacağını bilmir. Bu teoremin tərsi də doğrudur, çıxacağını bilməyən adam kasıb olur. Bəlkə elə deyil?

Toy və toyda icra edilən rituallara boş, mənasız kimi baxan insanlar var. Lakin, mən bu qədər acımasız deyiləm. Mənalı, lakin faydasız adətlərimiz var. Batıl inanclardan, köhnə totemlərdən qaynaqlanırlar. Məsələ burasındadır ki, bunları həyata keçirən insanlar, nə üçün etdiklərini bilmirlər. Ayə, qoyma o işi düzəlt, qoyma bu kəm-kəsiri düzəlt. Bunu belə edirlər, biz də etməliyik kimi cümlələri hər toyda (daha doğrusu toya qədərki bir aylıq, ev sahibinin ayaqaltı olması prosesində) eşidirik. Daha deyən yoxdur ki, ay zalım balası, bunu niyə edirlər, niyə edirsən?! Kor-koranə edirik. Əla. Çox pakizə.

Keçirəm yaradıcılıqda sərhəd tanımayan el arvadlarının bədii təfəkkür məhsulu olan qondarma adətlərə, qondarma icraatlara. Hər toyda, arxada qalan toya nəzərən yeni nəşə tətbiq olunmursa, namərdəm. Yaxşı deyək ki, çıxsın. Bundan mənə nə, bizə nə? (Millət necə tarac olur olsun, nə işim var, Düşmənlərə möhtəc olur olsun, nə işim var?!). Sabiri iliyinə kimi yandırmışdılar ki, bu sözləri söyləmişdi. Bu misralarda yalnız qəhrəmanın kimliyi tamamlanmışdı. Şair ürəyinin pıçıldadığını qəhrəman dilləndirirdi. Hər nə isə, sözümün canı, işim mənasızlıqlarda deyil, bəla başa gələn mənasızlıqlardadır. Məni narahat edən, bu mənasızlıqların toy sahibini də , dəvətiləri də ciddi problemlərə sürüməsidir. Adət adlandırdıqlarımızın kökü çox qədimlərə dayansa da, onlar bu qədər bəzəkli və bu qədər bahalı olmamışdılar. İndi adətlərimizə açıq-saçıq paltar geyindiririk. Adətimizi diqqətə

maddiyatla çatdırmaq istəyirik. Qiyməti artan ənənələr məhz bu mərhələdə hər kəs üçün qarşısalmıyaz problem olur. Əziz el-obamızın da, dəyərli ölkəmizin də maddi vəziyyəti göz qabağındadır. Göz qabağındadır yox, günü-gündən kasıblaşan süfrələrimizdə, günü-gündən nimdələşən əyin-başımızda hiss olunur. Di gəl, toy süfrəsinə nəzər elə, bəh-bəh, quş iliyi, can dərmanı elə bil yolda ləngiyib toya yetişməyib. Qalan hər şey tamamdır. Yazıq dəvətli, hardansa borc tapıb, hardansa əl-qap edib toya getməli, nəmər yazdırmalıdır. Biz bahalı xalqı, anam, toy süfrəmizdən tutmuş, yazılan nəmərə qədər hamısı bahalı və “səviyyəli” olmalıdır. Çünki, bizim özümüzü başqasına göstərmək üçün, sabah yas yerində danışmaq üçün, toylarımızdan başqa mövzumuz yoxdur. Əslində az əvvəl yazıq adlandırdığım dəvətilərə , sözün əsl mənasında lap haqq olur. Çünki onlar da qıyhaqı 600 adamı toplayıb, nəmər yığıb, onu da toy xərclərinə ödəyərək, toydan sonra əli ətəyindən uzun qalan, nəmərləri qaytarmaq üçün qapılara düşən bədbəxt xoşbəxtlərdir. Yalanım varsa, yalandı deyin! Amma insafla, deyəsən, düz danışırıam.

Əvvəlki kimi, yenə də deyirəm, mən o qədər acımasız və istəklərə insafsız deyiləm. Toy da edək, adətlərimizi də yaşadaq, lakin ayağımıza uyğun yorğan biçdirmək imkanı yaranmadığı müddətdə, ayağımızı yorğanımıza görə uzaqda. Çətin bilirəm, yenə də bir cəhd edək. 800 nəfərlə edəcəyimiz toyu 100 nəfərlə edək, çünki əminəm o 800 nəfərdən yalnız, uzaqbaşı yüz nəfəri bizim sevincimizə şərik olmağa gəlir. Nənəm demiş, hər şeydə bir az bəridən qayıdaq. Bir az bəridən qayıdaq ki, batanda da nəfəs almağa yer qalsın, heç olmasa boğazdan yuxarımız açıqda qalsın.

Afayət AFİQ

BİZİM MÜQAYİSƏ ÜSLUBUMUZ

Bizim belə bir deyim tərzimiz var: "başqa millət çoxmu düz əməlidir", "onlar elə edir ,bunlar belə edir" "onlara baxanda bizim xalq yaxşıdır".

Bir növ bilirsizmi bu nəyə bənzəyir? Ona bənzəyir ki, sən bataqlıqdasan və bir yanındakı səndən biraz dərin batıb və o biri yanındakı isə səndən dayaz yerdədir və sən bu zaman deyirsən ki , "yenə mənim halıma şükür, ona bax, o nə gündədir", amma dayazda olana baxıb, öz halını düşünmürsən. Söhbət maddi durumdan getmir, əlbəttə, qolu olmayan birinə baxıb, öz qollarına şükür etməyən axmaq və nankor adamdır. Burada söhbət mədəni durumdan, mədəni vəziyyətdən gedir . Təsəvvür et ki, sən özünü özündən razı hiss edirsən ki, "filan millətdən ki, yaxşıyıq, onlar ümumiyyətlə pisdir" Özünü özündən geridə qalanaqla müqayisə edən birisi elə olduğu yerdə qalacaq, yerində sayıb geriləyəcək. Heç irəliləyən də deyil. Təsəvvür et ki, sivilizasiyadan kənarda qalmış bir millətə , xalqa baxıb deyirsən: "biz şükürlüyük". Hazır, o ki elədir özündən daha sivil millətə bax və de ki,

biz hələ nələr edəsiyik, elmdə-mədəniyyətdə geri qalmışıq, filan işi görmək lazıdır, filan sahədə filan kəm-kəsirimizi aradan qaldırmaq gərəkdir. Belə şey bizdə yoxdur. Bizimki odur ki , kor ola-ola korlara lağ edək, özümüzdən geridəkilərə baxıb öz halımıza şükür edək.

Dostoyevskinin belə bir sözü var: "Başqasına baxıb öz halına şükür edənlərə nifrət edirəm".

Mənsə mədəni, əxlaqi, elmi baxımdan bu cür deyərdim: Özündən geridə qalana baxıb özündən razı olmaq əvəzinə, özündən irəlidə gedənə bax və özündən narazı ol, o zaman inkişaf edəcəksən. Əslində inkişaf etməyin başqa bir yolu da yoxdur. Əgər dünyada irəlidə gedənlərin yanında özünə yer tutmaq istəyirsənsə mütləq irəliyə doğru hərəkət etməlisən. Əksinə hərəkət səni bu gün özündən geridə hiss etdiyin kəslərdən də geri atacaq və burada günahkar axtarmaq, səni bu duruma salanın kimliyi barədə fikir yürütmək belə yersizdir. Çünki, özünü geridəki ilə müqayisə üslubunun müəllifi sən özünsən.

Həmid SADIQOV

MÜƏLLİM ƏMƏYİNİN GERÇƏKLİKLƏ ÜST-ÜSTƏ DÜŞMƏYƏN NƏTİCƏSİ

Müəllim əməyi at deyil, dəvə deyil ki, əvəzini ödəməkdə çətinlik çəkərsən. Müəllimin çəkdiyi zəhmət müqabilində qazancı sözün bütün mənalarda qəpik-quruşdur desək, vallah Amerika-zad kəşf etmiş olmarıq. Bu günkü böhran şəraitində müəllimin maddi durumu heç də könüləcan deyil. Onun bir günlük əmək haqqı aşağı-yuxarı 20 larinə aşmır. Aylıq gəliri isə 350-400 larinə keçmir. Bu qazancla müəllim nə edə bilər və ya aldığı bu maaşla müəllim tələbatının neçədə birini ödəmək iqtidarındadır? Bunu bilmək üçün adamdan elə böyük bilik-bacarıq da tələb olunmur. Burada mürəkkəb riyazi əməliyyatlar aparmağa, dəfə-daraq açmağa da elə bir ehtiyac yoxdur. Nədən ki, görünən dağa bələdçi lazım gəlmədiyi kimi, müəllimin qazancının vayına oturmaq üçün də köməyə-filana ehtiyac yoxdur. Gələn bunu özümüz təcrübədən keçirək. Düşünün ki, bir anlıq müəllimsiniz və maaşınızı almısınız. Bu maaşı da xərcləmək gərəkdir. Müəllimin aylığını xərcləməyə girişmək və onu kül-ayaq etmək üçün cəmi bir neçə dəqiqə kifayətdir.

Əslində müəllimin aldığı donluq nəzəri cəhətdən onundur. Maaş cədvəlinə qol çəkib aldığı pul əməli olaraq xərclənib, göy-göy yeyilib. Imzasını atıb aylıq qazancını aldıqdan sonra müəllim həmin pulu cibinə qoymağa imkan tapmır. Tapsa belə cibə isinişə bilməyən müəllim qazancı buz kimi əriməyə məhkumdur. Sual oluna bilər ki, niyə? Niyəsini söyləyim, bilməyənlər də bilsin. Aylıq gəliri tələbatı ilə üst-üstə düşməyən, gəliri ilə çıxarı arasında dərin uçurum olan, xərci borcunu ödəməkdə aciz qalan müəllim maaşını alan andan hansı borclarını qapadacağını düşünür. Kimdən başlayıb, kimdə qurtaracağını düşünən müəllimi fikir götürməlidir, ya yox? Nədən ki, aldığı maaş borclarını belə ödəmir. Ödəsə belə, bəs qarşıdakı növbəti bir ayı necə yola verməli, ət tökə-tökə yenə

kimdən borc almalı? Və beləcə, bu minvalla müəllimin borcları şişib kərən kəsilir, onun borc boyunduruğundan çıxması müşkülə çevrilir.

Vay o gündən də, müəllim banklardan kredit adı ilə borc götürmüş ola. Ondan sonra ölünü qoyub, dirini ağlamalı olur. Bankların cəlbədicisi, əslində isə aldadıcı təkliflərinə inanaraq kredit əsarətinə düşmək də bir ayrı dərddir. Düzü başqa çıxış yolu olmayan, alternativ bir vəsait tapmaq imkanı bulmayan müəllimin könüllü şəkildə bankların əsirinə çevrilməsi də o qədər qeyri-təbii görünür. Durum lap orta yüzilliklərdə kəndlinin dolanışığı ucbatından könüllü olaraq feodalın xeyrinə öz şəxsi azadlığından imtina etməsinə bənzəyir. Illərlə bankların faizinə işləməkdən başqa çarən qalmır. Qal oğlu, Qal kimi borc yaxandan əl çəkmir. İnsaf xatirinə deyək ki, bankların borc boyunduruğuna düşən təkcə müəllimlər deyil, cəmiyyətin müxtəlif təbəqələrinin bankların dırnaq arası xidmətlərindən istifadə etmələri bəllidir. Hətta imkanlı iş adamlarının varidatlarını artırmaq üçün banklara baş vurduqları da gizlədiləsi fakt deyil. Bu yerdə deyirlər: “Ərli də ağlayır, ərşiz də”. Adamdan soruşarlar ki, yar həris, sənə nə ölümün var banklarda, sən niyə bu əsarət yolunu seçirsən, nə dolanmamış başın qalıb? Nə isə, bizim belələri ilə nə işimiz. Özləri bilər, can onların cəhənnəm Tanrının.

Gör haradan başlayıb, haraya gəldik. Orda qalmışdıq ki, müəllim maaşını alıb, dərin fikirlərə qərq olmuşdu. Onun niyə dərin fikirlərə qərq olma səbəbini isə artıq biz ucundan-qulağından bilirik. İndi orasını söyləyək ki, müəllimin əməyi heç bir ustalıq, xüsusi səriştə tələb etməyən bir işi yerinə yetirən fəhlənin əməyindən də ucuzdur. Bir fəhlə günü 20-25 ləriyə işləyir və ayda 600-700 ləri qazanır. Bir ustanın gündəlik qazancı 50-100 ləri arasında dəyişir. Bir qəssabın gündəlik gəliri 100 lərini aşır. Bütün bunları müəllimin qazancı ilə müqayisə etdikdə gerçəklik az-çox ortaya çıxır. Biz bunu sosial ədalətsizlikdir deyər yazmırıq. Sadəcə istəyirik ki, gerçəkliyin mənzərəsi daha dolğun görünsün və müəllimin ictimai mövqeyi ilə gəlirinin tərs mütənəsiblik təşkil etdiyini hamı görsün.

Bütün bunları görüb də, görməməzlik edən və ağzını Allah yoluna qoyub müəllim haqqında olan-olmaz gap-söz danışanlar da, inanırıq ki, dillərinə yiyə durmağı bacaracaqlar. Cənablar, müəllimin hansı şərtlər daxilində çalışdığını bilib, onun onsuz da zəifləmiş mövqeyinə zərbə endirmək heç də insafdan deyil. İnsafın da dinin yarsı olmasını yəqin ki, bilməmiş deyilsiniz.

A. M. DƏLİVƏLOĞLU

2015-2016-CI TƏDRİS İLİNDƏ DƏRSLİKLƏRİN 30%-İ YENİLƏNƏCƏK

2015-2016-cı tədris ili üçün məktəb dərsliklərinin yalnız 30%-i yenidən nəşr olunacaq. Gürcüstan elm və təhsil naziri Tamar Sanikidze bəyan etmişdir ki, bu il kitablar nisbətən az çap ediləcək.

T. Sanikidze bildirmişdir: “Məlumdur ki, təhsil nazirliyinin istifadə etdiyi qrifli dərsliklər mövcuddur. Nazirlik dərslikləri özü nəşr edir. Qrifsiz dərsliklər də var ki, onlar da özlüyündə məcburi ədəbiyyat sayılır və birbaşa nəşriyyatlardan alınır. Bu il alınacaq və nəşr olunacaq dərsliklər təxminən 6 milyon ləri dəyərində olacaq. Bunun da 4 milyon ləriyə yaxını nəşriyyatlardan əldə ediləcək dərsliklərə, qalanı isə çapa xərclənəcək.

Çap için tender elan olunub”.

Onun sözlərinə görə, ötən il təhsil nazirliyinə hər iki növ kitabların çapına 13 milyon ləri lazım gəlmişdir. Ötən il dərsliklərin ümumi sayının 60%-i çap olunmuşdursa, bu il 30%-i çap olunacaq.

Elm və təhsil naziri Tamar Sanikidzenin məlumatına görə, 2015-2016-cı tədris ilində şagirdlərə qiymətləndirmədə yüksək bal almış istifadə olunmuş dərsliklər veriləcək. Nazir qeyd etmişdir ki, məktəblərdə şagirdlərin təhvil verdikləri dərsliklərin inventarizasiyası başa çatmışdır, onların böyük hissəsi istifadəyə tam yararlıdır.

1300 აბიტურიენტი ერთიან ეროვნულ გამოცდებს მის დაწყებამდე გამოეთიშა

ერთიან ეროვნულ გამოცდებში მონაწილეობისთვის დარეგისტრირებულ აბიტურიენტთა საერთო რაოდენობას 1300 აპლიკანტი გამოაკლდა. ამის შესახებ შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის წარმომადგენელმა მაია გაბუნიაშვილიმ გადაცემაში „გამოცდებიდან გამოცდებამდე“ ისაუბრა. მისი თქმით, ეს ის მე-12 კლასელები არიან, რომლებიც ერთიან ეროვნულ გამოცდებზე დარეგისტრირებული იყვნენ, თუმცა საატესტატო გამოცდები ვერ დაძლიეს და ამის გამო კონკურსს გამოეთიშნენ. „რეგისტრაცია, რამდენადაც მახსოვს 40 065-

მა აპლიკანტმა გაიარა, მაგრამ საატესტატო გამოცდების ჩატარების შემდგომ გარკვეულმა რაოდენობამ ვერ აიღო ატესტატი და სწორედ მათგან 1300 აღმოჩნდა ისეთი სკოლადამთავრებული, რომლებიც დარეგისტრირებული იყვნენ ერთიან ეროვნულ გამოცდებზე. თავისთავად, ეს 1300 აპლიკანტი გამოეთიშება კონკურსს და ისინი სამწუხაროდ ვერ ჩააბარებენ ერთიან ეროვნულ გამოცდებს⁴. განაცხადა მათა გაბუნიამ. შეგახსენებთ, რომ 2015 წლის ერთიანი ეროვნული გამოცდები 2 ივლისს დაიწყო.

**1300 ABİTURIYENT VAHİD MİLLİ İMTAHANLAR
BAŞLAMADAN MÜSABİQƏDƏN UZAQLAŞDIRILIB**

Vahid milli imtahanlarda iştirak etmək üçün qeydiyyatdan keçmiş abituriyentlərdən 1300 nəfəri qeydiyyatdan çıxarılıb. Bu barədə qiymətləndirmə və imtahan mərkəzinin nümayəndəsi Maia Qabunia “İmtahandan imtahana” verilişinin qonağı olarkən bildirib.

Onun sözlərinə görə, qeydiyyatdan çıxarılanlar attestat imtahanından keçə bilməyən və vahid milli imtahanlara

buraxılmayan 12-ci sinif şagirdləridir.

“Xatırladığım qədəri ilə, qeydiyyatdan 40065 abituriyent keçib. Lakin attestat imtahanlarından sonra onlardan 1300 nəfərinin vahid milli imtahanlarda iştirak etmək hüququ olmadığı aydın olub. Təəssüf ki, onlar müsabiqədən kənarlaşdırıldılar. “- Maia Qabunia bildirib. 2015-ci ildə vahid milli imtahanlar, iyulun 2-də başlayır.

Afayət AFİQ
cmemmedli@mail.ru

**SABAHA GEDƏN
YOL BARƏDƏ
DÜŞÜNCƏLƏR**

Dünyada öz kimliyi, tarixi, adət-ənənəsi, müstəqilliyi, ərəzi bütövlüyü, demokratik azadlığı və s. bu k. dəyərlər uğrunda mübarizə aparan xalqlara hər zaman hər bir toplum tərəfindən böyük ehtiram və sayğı bəslənib, hörmət edilib. Mənəvi baxımdan dramatik şəkildə “kiçikləşən” çağdaş dünyamızda toplumların cırılma prosesinin sürətlə irəliləyərək, ümumdünya balasına çevrildiyi dövrümüzdə belə həmin yanaşma dəyişməyib. İnsani və bəşəri dəyərləri qiymət verən sonuncu toplumun da cızılacağı günmə qədər şübhəsiz ki, beləcə də davam edəcəkdir!

Heç kəsə sifr deyil ki, hər bir xalqın ən böyük sərvəti onun təbii ehtiyatlarından daha çox, bütün sahələrdə əsl mütəxəssis və dövlətçilik təfəkkürlü gənclərinin yetişib-formallaşmasıdır. Bu nöqteyi-nəzərdən - “gəncliyimiz necə yetişir”? - sualı açığımı deyim ki, mənə çox narahət edir. Çox şükür ki, doğru yolda olan əqidəli, etiqadlı və savadlı gəncliyimiz az da olsa, hələ də yetişməkdədir, mən onlarla fəxr edir, sinə dolusu qürur duyur, alqışlayır və dəstəkləyirəm! Ancaq gəlin görək yaşadığımız Qafqaz bölgəsində bu sarıdan ümumi mənzərə necədir, yeni yetişən nəsil arasında çoxluğu hansı tip gənclik təşkil edir? Bəzi məqamlar qarşısında aciz qaldığım üçün özümü olduqca günahkar sanır və üzürlərəm ki, mənim də yer aldığım cəmiyyətdə müsbət gənclərimiz tək-tək, adda-budda yetişdiyi halda, gənclik adına bir sürü “qınından çıxıb, qınıni bəyənməzlər” ordusu yetişir. Və vay o gündən ki, onlara rəhbər vəzifələr tapşırılsın və xalqın taleyini də onlar həll etsinlər. Nə yazıq ki, hadisələrin gedişatı məhz bu yöndədir. Bu sözlərimi kim boynuna çəkərsə, halal xoşu olsun, lakin sadəcə onu xatırlatmaq istərdim ki, “zərərli yolun harasından dönülsə, yenə xeyirdir”. Bu qənaətdə şəxsi müşahidəm səbəb olmuşdur.

Sadəcə olaraq, müqaisə edin: bir tərəfdə yalnız özünə sığal verib, işi-gücü pəhriz saxlayaraq, bədəninin formasını qorumaq olan, doğrudürüst yemək hazırlamağı, adi məişət işlərini belə bacarmayan gələcəyimizin sahibi qızlarını, digər tərəfdə isə ərlərlə cöcüğünü dünyaya gətirib qundaqlayan, bütün işlərdə öz qadınlıq borclarını hünər və ləyaqətlə yerinə yetirən, elmdən-savaddan uzaq olsalar da, Vətən uğrunda canlarını fəda etməyə hazır olan oğullar yetişdirən, ehtiyac duyulduğunda isə ərənlər kimi at belinə qalxıb silaha sarılan ismətli nənələrimiz! Və eləcə də, qadınlığı-kişiliyi bəlli olmayan, kişi işlərindən – adicə odun yarmaq, ot biçmək, təsərrüfat işlərini yerinə yetirmək, yediyi toyuğu və ya xoruz-beçəni kəsməkdən bixəbər və öyrənməyi də özünə ar bilən, dəyərlərimizə “azadlıq”, “demokratiya”, “gender bərabərliyi” və s. adlar altında rişxəndlə yanaşaraq, dodaq büzən kosmopolit gənclərimizin yaratdığı mənzərəni gözləriniz önündə canlandırın. Digər tərəfdə isə əyilmək nə olduğunu bilməyən, döyüşkən, sarsılmaz və mətin babalarımızın şanlı tarixini gözlünüzün qabağına gətirib, nəticəni özünüz çıxarın.

Bizim gənclik niyə onun-bunun ağı ilə oturub-durmali, hansisa məkrli qüvvələrin istəklərinə uyğun yaşayayış tərzini azadlıq kimi dərk etməlidir? Bütün bunların həmin hiyləgər qüvvələrin güclənməsinə xidmət etdiyini, şərin dəyirmanına su tökdüyünü isə bizim gənclərin çoxu anlamaq belə istəmir. Bütün bunları deməkdə məqsədim heç də gəncliyin inkişaf istəyinin qarşısına daşdan divar hörmək, onların mənəvi haqqı olan gələcəklərinin qarşısını almaq deyil. Əksinə məramım onların daha doğru bir yolla layiq olduqları mövqeyə çatmalarına az da olsa yardım etmək, onların bütöv şəxsiyyət kimi yetişməsinə kiçik də olsa töhfəmi verməkdir. Məqsədimə nə dərəcədə nail olacağıma isə dəyərlili gənclərimizin atacağı addımların keyfiyyəti ilə qiymət vermək olar.

İnsan gələcəyə doğru irəlilədiyi məqamlarda arada dönüb keçmişə də bir nəzər salmalı deyilmi? Keçmişinlə ləğa çevirənləri gələcək topa-tüfəngə tutmazmı?..

HAQQIN SÖZÜ-SÖZÜN HAQQI.

YeniYOL

30 iyun 2015-ci il
№002 (02)

yeni yol@mail.ru

İCTİMAİ QƏZET

“Yeni Yol” Azərbaycanın ənənəvi qəzetidir

qəzet 17 iyun 2015-ci ildən nəşr olunur

“SARVAN” FOLKLOR ANSAMBLI TÜRKİYƏDƏ
BEYNƏLXALQ FESTİVALDA İŞTİRAK EDİB

"Sarvan" folklor ansabılı Türkiyədə 15-ci Dənizli Beynəlxalq Rəqs Festivalında iştirak edib

Azərbaycanlıların Mədəniyyət Mərkəzinin nəzdində fəaliyyət göstərən "Sarvan" folklor ansambli Türkiyənin Dənizli şəhərində keçirilən rəqs festivalına qatılaraq Gürcüstanı təmsil edib. Ansambl festivalda gürcü və Azərbaycan xalq rəqsləri və mədəniyyət nümunələrini nümayiş etdirib.

Dənizli şəhər Bələdiyyəsi tərəfindən təşkil olunan festivala 11 ölkədən 380-ə yaxın iştirakçı

qatılıb.

Ansablın çıxışları böyük maraqla qarşılanıb. Ansablın bədii rəhbəri Cəmilə Məmmədovanın sözlərinə görə, gürcü və Azərbaycan xalq rəqsləri, aşıq mahnıları yerli əhali və xarici təmsilçilər tərəfindən müsbət qarşılanaraq, onlarda böyük maraq yaradıb.

7 gün davam edən festivalın qala gecəsində

Gürcüstanı təmsil edən "Sarvan" folklor ansamblına mükafatlar təqdim olunubdur.

Azərbaycanlıların Mədəniyyət Mərkəzinin Mətbuat xidməti

TBİLİSİDƏ HƏMYERLİMİZİN
RƏSM ƏSƏRLƏRİ SƏRGİLƏNİB

İyunun 26-da Tbilisidə TBC bankın təşkilatılığı ilə, TBC Art Gallery-də Apolon Kutataladze adına Rəssamlıq Akademiyasının tələbləri olan

gənc rəssamların əsərlərindən ibarət “Biz haradayıq” adlı sərgi açılıb. Sərgidə gənc rəssamların müxtəlif janrlarda və fərqli texnika ilə yaratdıqları tablolar nümayiş etdirilir. Sərgiyə gələn paytaxt sakinləri və şəhərin qonaqları gənc rəssamların yaradıcılıqları ilə tanış olmaq imkanı əldə etmişlər. Sevindirici haldır ki, sərgidə Sopo Pataşauri, Ana Kakabadze, Qiorqi Şalığaşvili, Sopo Qulaedani, Nino Qvazava və Tamta Qoxreidzenin rəsmləri ilə birlikdə, həmyerlimiz gənc və istedadlı rəssam Əli Əliyevin mücərrəd rəsm əsərləri də nümayiş olunur. Sərgi iyulun ikisinədək sənətsəvərlərin ixtiyarında olacaq.

Oxucularımız üçün maraqlı olacağını nəzərə alaraq Əli Əliyevin abstrakt janrında yaratdığı rəsm əsərlərindən birini təqdim edirik.

FINDIQQ VƏ ARAXİS VAXTSIZ
ÖLÜM RİSKİNİ AZALDIR

Həkimlər aydınlaşdırmışlar ki, hətta azacıq findıq və araxis yemək sağlamlığa səmərəli təsir göstərir və respirator, ürək tutmaları, diabet və xərcəng xəstəliklərindən vaxtsız ölüm riskini nəzərə cəpəcə də dərəcədə azaldır.

Həkimlər cəmi 15 qram findıq və ya araxis yeməyin respirator, ürək tutmaları, diabet və xərcəng kimi xəstəliklərdən vaxtsız ölüm riskinin azalmasına gətirib çıxardığını bəyan edirlər.

Maastrix universitetinin əməkdaşı Pit van den Brandt qeyd etmişdir: “Təəccüblüdür ki, gündə hətta yarım dənə findıq yemək belə insanın sağlamlığına müsbət təsir edir və ölüm riskini azaldır. Qida rasionunda findığın payını artırmaqla bu effekt artmır”.

Maastrix universitetinin həkimləri və dietoloqları 1986-cı ildən Niderlandın 120 min yaşlı sakini arasında tədqiqat aparırlar. Onlar findıq, araxis və onlardan hazırlanmış ərzağın sağlamlıq üçün zərərini və xeyrini müəyyən etməyə çalışırlar.

Bu layihə çərçivəsində alimlər yaşlı holland əhalisi arasında sorğu keçirib maraqlanırlar ki, onlar nə qədər findıq və digər qidalar qəbul edirlər. Paralel olaraq onların sağlamlığını, ölümlərinin vaxtını və səbəbini də izləyirlər.

Tədqiqat göstərir ki, hər gün hətta az miqdarda findıqdan istifadə edən adamlar eyni gəlirə, təhsilə və ziyanlı vərdislərə malik olan hollandlarla müqayisədə

nəfəs və ciyər problemlərindən, diabet və neyrodegenerativ xəstəliklərdən daha az ölürlər.

Az da olsa oxşar effekt xərcəng və ürək-damar xəstəlikləri üçün də əhəmiyyətlidir. Van der Brandtın fikrincə, belə faydalılıq onunla bağlıdır ki, findıq (qoz) və yerfindığı doymamış yağ turşuları, antioksidantlar, vitaminlər və digər faydalı maddələrlə zəngindir. Bu da ürək hüceyrələrini qocalmağa qoymur və digər toxumalarda şişlərin meydana çıxma ehtimalını azaldır.

Maraqlıdır ki, bu cür səmərə findıqlı şoklad pastası və yerfindığı yağından çox miqdarda istifadə edən adamlar arasında müşahidə olunmur. Alimlər bunu həmin məhsullarda zərərli yağ turşularının və bitki yağlarının çoxluğu ilə izah edirlər. Onlar digər faydalı findıq maddələrinə təsir edərək, onları neytrallaşıdır bilirlər.

GÜRCÜ İNFORMASIYA PORTALININ
AZƏRBAYCAN DİLLİ VERSİYASI
FƏALİYYƏTƏ BAŞLAYIB

Ötən həftə, “Kvira” Analitik İnformasiya Portalının azərbaycandilli versiyası fəaliyyətə başladı. Bu haqda “Kvira” Analitik İnformasiya Portalının mətbuat klubunda İnqa Kvartxava, Ani Şenqeliya və portalın Azərbaycan dili versiyasının redaktoru Azər Əliyev məlumat verib.

“Azərbaycan versiyasında “Kvira” Analitik İnformasiya Portalında hazırlanan xəbərlər gürcü dilindən Azərbaycan dilinə tərcümə olunur. Biz belə bir saytın mövcudluğunun vacibliyini anlarıq. Belə ki, Gürcüstan və Azərbaycan strateji partnyorlardır. Bununla yanaşı Gürcüstanda çoxlu sayda etnik azərbaycanlı yaşayır və bizim portal vasitəsi ilə onlar ölkədə baş verən

KVIRA

ANALİTİK İNFORMASIYA PORTALI

siyasi, iqtisadi və digər sahələrdəki hadisələrlə öz dillərində tanış olmaq imkanı qazanacaqlar. Saytın jurnalistləri mütəmadi olaraq azərbaycanlıların yaşadığı regionlara səfər edəcəklər və onların problemləri ilə yerində tanış olacaqlar”, –Ana Şenqeliya bildirib.

İnqa Kvartxava portalın gələcək planları və fəaliyyəti haqqında da danışdı: “Kvira” gürcü media sahəsində iki ildir ki, fəaliyyət göstərir. Portal gündəlik olaraq baş verən siyasi, iqtisadi, sosial, dünya, mədəni, idman və digər yenilikləri işıqlandırır.

BAKİ-2015 I AVROPA
OYUNLARININ NƏTİCƏLƏRİ

Bakı-2015-in arxada qalan 16 günündə ümumilikdə 818 - 244 qızıl, 244 gümüş, 330 bürünc medalın sahibi müəyyənənlib. Medalçı 42 ölkədən 31-i çempionluq sevinci yaşayıb. Onlardan üçü yarışların sonunda ilk qızıl medal qazanıb. Bunlar İrlandiya, Danimarka və Bolqarıstandır.

Bakı-2015 I Avropa Oyunlarının qalibi Rusiya olmuşdur. Rusiyalı idmançılar ümumilikdə 78 qızıl, 40 gümüş və 43 medalla bu qələbəyə nail olmuşlar. I Avropa oyunlarına ev sahibliyi edən Azərbaycan 21 qızıl, 15 gümüş və 20 bürünc medalla qeyri-rəsmi komanda hesabında yarışları ikinci yerdə tamamlayıb. Gürcüstan yığması isə 2 qızıl, 5 gümüş və 8 bürünc medalla 20-ci pillədə qərarlaşıb. Qardaş Türkiyənin idmançıları 6 qızıl, 4 gümüş və 19 bürünc medal qazanaraq, yarışları 14-cü yerdə başa vurmuşlar. Xatırladaq ki, birincisi Bakıda keçirilən Avropa Oyunlarında 50 ölkədən 6000-dən çox atlet iştirak edirdi.

Yer	Ölkə	Qızıl	Gümüş	Bürünc	Cəmi
1	Rusiya	78	40	43	161
2	Azərbaycan	21	15	20	56
3	Böyük Britaniya	18	10	19	47
4	Almaniya	15	16	33	64
5	İtaliya	10	25	10	45
6	Belarus	10	11	22	43
7	Fransa	9	11	18	38
8	Ukrayna	8	14	23	45
9	Hollandiya	8	11	9	28
10	Macarıstan	8	4	8	20
11	Serbiya	8	4	3	15
12	İspaniya	7	11	11	29
13	İsveçrə	7	4	3	14
14	Türkiyə	6	4	19	29
15	Belçika	4	3	3	10
16	Rumıniya	3	5	4	12
17	Portuqaliya	3	4	2	9
18	Polşa	2	8	10	20
19	Avstriya	2	7	4	13
20	Gürcüstan	2	5	8	15
21	İsrail	2	4	6	12
22	Slovakiya	2	2	3	7
23	Litva	2	1	4	7
24	İrlandiya	2	1	3	6
25	Xorvatiya	1	4	6	11
26	Yunanıstan	1	4	4	9
27	Bolqarıstan	1	3	5	9
28	İsveç	1	3	3	7
29	Danimarka	1	2	5	8
30	Sloveniya	1	1	2	4
31	Latviya	1	0	1	2
32	Cexiya	0	2	4	6
33-34	Estoniya	0	1	2	3
	Moldova	0	1	2	3
35	San Marino	0	1	1	2
36-37	Ermənistan	0	1	0	1
	Kipr	0	1	0	1
38-39	Makedoniya	0	0	2	2
	Norveç	0	0	2	2
40-42	Finlandiya	0	0	1	1
	Kosovo	0	0	1	1
	Monteneqro	0	0	1	1

Təsisçi: “Gürcüstan Gənclərinə Yardım və Maarifləndirmə Təşkilatı”

Redaktor: Afiq Muxtaroglu

Yayım direktoru: Hacı Bəkiroğlu

Qardabani şəh., Kolxoz küçəsi 4
Əlaqə üçün:

+995 599 54 12 92

E-mail: yeni_yol@mail.ru

Redaksiyaya gələn əlyazmalar geri qaytarılmır və onlara rəy verilmir.

Müəlliflə redaksiyanın mövqeyi müxtəlif ola bilər.

Qəzet hələlik ictimai əsaslarla yayımlanır və pulsuz paylanır.

Qəzetdə müxtəlif informasiya agentliklərinin xəbərlərindən də istifadə olunur.